

Vanhempien rooli mediakasvattajina: teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämässä

Samire Fazliu

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Tradenomi, tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Opinnäytetyö
2024

Tiivistelmä

Tekijä(t) Samire, Fazliu
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Vanhempien rooli mediakasvattajina: teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämässä
Sivu- ja liitesivumäärä 34+7
<p>Tässä tutkimustyössä tarkastellaan vanhempien roolia mediakasvattajina sekä teknologian vaikutusta kouluikäisten lasten elämään. Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää, miten vanhemmat säätelevät lastensa teknologian käyttöä. Tutkimus tarjoaa käytännön suosituksia vanhemmille, jotta he voivat olla tietoisempia teknologiakasvattajia.</p> <p>Tutkimusaihe on yhteiskunnallisesti tärkeä, koska teknologian käytöllä on suuri vaikutus lasten kehitykseen, hyvinvointiin ja oppimiseen. Vanhempien rooli tasapainon löytämisessä ovat keskeisiä aiheita nykypäivän keskusteluissa.</p> <p>Teoriaosuudessa tutkitaan aluksi peruskouluikäisten lasten teknologian käyttöä ja siihen liittyviä näkökohtia. Tämän jälkeen tarkastellaan vanhempien merkitystä peruskouluikäisten lasten teknologian käytössä ja sen näkökohtia.</p> <p>Tutkimusprosessi alkoi aiheen valinnasta ja päättyi tulosten analysointiin ja raportointiin. Opinnäytetyössä hyödynnettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Aineisto kerättiin peruskouluikäisten vanhemmille suunnatulla kyselylomakkeella (Liite 3), joka toteutettiin Webropol-nimisellä verkkoalustalla sekä saatekyselyllä (Liite 1), jonka ohjaaja suositteli päivittämään lyhyemmäksi saatekirjeeksi (Liite 2) vastausmäärän lisäämiseen. Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 16 vanhempaa. Tutkimuksen tulokset esitetään raportissa numeerisina ja graafisina esityksinä sekä niitä tulkitaan myös sanallisesti.</p> <p>Tietoperustan ja tutkimustulosten avulla saatiin arvokasta tietoa vanhemmille suunnatun tukiohjelman kehittämiseen, joka vastaa nykypäivän haasteisiin ja tarpeisiin. Tämän tukiohjelman avulla voidaan vahvistaa vanhempien kasvatustyötä ja edistää lasten terveellistä ja turvallista median käyttöä. Lisäksi tutkimustuloksia voidaan hyödyntää kehitettäessä tukiohjelmia, jotka tukevat vanhemmuutta ja edistävät lasten terveellistä suhdetta teknologiaan.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu aikavälillä tammikuu-toukokuu 2024.</p>
Asiasanat vanhemmat, kouluikäiset, mediakasvatus, teknologia, roolit, vaikutukset

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kouluikäiset teknologian käyttäjinä	2
2.1	Kouluikäisten teknologian käytön suositukset ja käyttö.....	2
2.2	Digitaaliset välineet	3
2.3	Mediakasvatuksen rooli kouluikässä	5
3	Vanhempien rooli kouluikäisten teknologian käytössä	7
3.1	Vanhempien mediakasvatus	7
3.2	Vanhempien median käytön sääntely	8
3.3	Median haasteet ja vaarat	10
4	Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimusongelmat	13
5	Tutkimuksen toteutus	14
5.1	Tutkimusmenetelmä	14
5.2	Kyselylomakkeen laadinta	14
5.3	Aineiston keruu ja analyysi	16
6	Tulokset.....	18
6.1	Taustatiedot	18
6.2	Kouluikäisten lasten mediakäyttö	18
6.3	Vanhempien vaikutus lasten teknologian käytössä.....	21
7	Pohdinta	26
7.1	Eettisyys ja luotettavuus	26
7.2	Tutkimustulosten tarkastelu	26
7.3	Jatkotutkimuksia.....	28
7.4	Prosessissa oppiminen	28
	Lähteet.....	30
	Liitteet	35
	Liite 1. Saatekirje.....	35
	Liite 2. Päivitetty saatekirje	36
	Liite 3. Kyselylomake.....	37

1 Johdanto

Olen valinnut opinnäytetyöni aiheeksi ”Vanhempien rooli mediakasvattajina: teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämässä”. Päädyin tähän aiheeseen havaittuani, kuinka nykypäivän lapset ovat tekemisissä monipuolisesti teknologian kanssa jo varhaisessa vaiheessa. Olen huomannut, että vanhempien rooli tässä ympäristössä on merkittävä, ja haluan syventyä siihen, miten vanhemmat vaikuttavat lastensa teknologiankäyttöön.

Aiheeni on erityisen tärkeä nykypäivän digitaalisessa yhteiskunnassa, jossa teknologian merkitys kasvaa jatkuvasti. Tämä on ajankohtainen ja kiinnostava aihe, joka koskettaa monia perheitä sekä yhteiskuntamme tulevaisuutta. Tutkimusaihe on yhteiskunnallisesti merkittävä, koska teknologian käytöllä on suuri vaikutus lasten kehitykseen, hyvinvointiin ja oppimiseen. Vanhempien rooli teknologiakasvattajina on keskeinen, sillä he voivat auttaa lapsia löytämään tasapainon teknologian käytön ja muiden aktiviteettien välillä. Aihe on myös ajankohtainen, sillä teknologian nopea kehitys ja pandemian mukanaan tuomat muutokset ovat lisänneet teknologiariippuvuutta ja korostaneet tarvetta ymmärtää vastuullista teknologian käyttöä. (Kohvakka, Saarenmaa 2021.)

Tutkimukseni liittyy nykypäivän kasvatuksen digitaalisiin haasteisiin. Käsittelemällä vanhempien vaikutusta kouluikäisten lasten teknologian käytössä pyrin tuomaan uutta näkökulmaa ja tarjoamaan käytännön näkökulmia vanhemmille. Tässä kontekstissa vanhempien rooli mediakasvattajina korostuu entisestään. On tärkeää ymmärtää, miten teknologia ja sosiaalinen media vaikuttavat nuorten elämään ja hyvinvointiin, jotta voimme tarjota heille turvallisemman ja tasapainoisemman digitaalisen ympäristön.

Tutkimus keskittyy peruskouluikäisten lasten mediakasvatukseen ja teknologian käyttöön vanhempien näkökulmasta. Siinä käsitellään lasten teknologian käyttöä ja haasteita, mediakasvatuksen merkitystä ja käytäntöjä sekä vanhempien roolia, käytäntöjä ja kohtaamia haasteita. Työn tavoitteena on tarjota vanhemmille tietoa ja kehittää tukiohjelmia terveellisen ja turvallisen median käytön tukemiseksi perheissä. Tutkimusmetodina käytän kvantitatiivista eli määrällistä tutkimustapaa.

2 Kouluikäiset teknologian käyttäjinä

2.1 Kouluikäisten teknologian käytön suositukset ja käyttö

2000-luvulla syntyneille lapsille digitaalinen media ja internet ovat olennainen osa heidän arkeaan ja lähes itsestäänselvyys. Lapsille tarjoutuu monia mahdollisuuksia uusien kokemusten saamiseen median kautta, kuten lukeminen, katseleminen, kuunteleminen, äänittäminen, kuvaaminen ja pelaaminen. Näihin liittyvä sosiaalinen vuorovaikutus ja merkitykset vaikuttavat merkittävästi lapsen kasvuun ja kehitykseen. (Huhtanen 2016,4.) Sosiaalisen median käyttö on nykyään olennainen osa koululaisten digitalisoituvaa arkea, ja jopa laajamittaista käyttöä voidaan pitää normaalina toimintana. Kuitenkin, jos tämä käyttö muuttuu pakonomaiseksi, on syytä herätä huoleen. (Lahti, 2023.) Tutkimuksessa teknologia on rajattu tarkoittamaan internetiä, sosiaalista mediaa, televisiota, tietokoneita, digitaalisia pelejä sekä älypuhelimia ja -tabletteja.

Älylaitteiden yleistymisen, sosiaalisen median palveluiden suosion kasvu ja äänen sekä kuvan suoratoistoon erikoistuneiden alustojen vakiintuminen ovat mullistaneet tapamme käyttää mediaa. (Pitkänen ym. 2021.) Monien suomalaisten internetpalveluiden käyttö lisääntyi merkittävästi, kun Covid-19-pandemia iski keväällä 2020. Koska fyysisiä tapaamisia oli rajoitettava uuden viruksen leviämisen estämiseksi, monet alkoivat seurata enemmän sosiaalisen median kanavia ja kuluttaa enemmän verkkomediaa. (Kohvakka, Saarenmaa 2021.)

Nuorisotutkimusverkoston vuonna 2021 julkaisemassa "Harrastamisen äärellä" -raportissa korostetaan, että lasten ja nuorten median käytössä ja kokemuksissa on tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosien 2015 ja 2020 välillä. On tärkeää huomata, että tutkimus tehtiin ennen koronapandemiaa ja sen mukanaan tuomia rajoitustoimia. Tutkimukseen osallistui 7–29-vuotiaita vastaajia. (Salasuo ym. 2021.)

On tärkeää ottaa huomioon, että digilaitteiden ja -sisältöjen käyttö voi helposti viedä aikaa pois muilta elämän osa-alueilta, kuten koulutyöltä, perheen yhteiseltä ajalta ja ulkoilulta. Siksi on tärkeää harkita, mikä on lapselle sopiva ruutu-aika ja miten se sovitetaan yhteen muiden päivittäisten toimintojen kanssa. Päivän aikatauluun on hyvä sisällyttää esimerkiksi koulua, läksyjen tekoa, aterioita, yhteistä aikaa perheen kanssa, ulkoilua, leikkiä, liikuntaa ja muita harrastuksia. Lapsen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että päivään sisältyy myös riittävästi ulkoilua, liikuntaa ja unta. (Pönkä 2023).

Tutkimus lasten ruutuajasta paljastaa, että lapset, jotka viettävät päivittäin kolme tuntia tai enemmän ruudun ääressä, ovat muita lapsia todennäköisemmin ylipainoisia. Lisäksi heillä havaitaan muita tavallista enemmän insuliiniresistenssiä, mikä viittaa verensokerin säätelyn häiriöihin ja lisää

heidän riskiään sairastua diabetekseen myöhemmällä iällä. Samanlaisia havaintoja on tehty myös aikuisilla. (Nightingale, Rudnicka, Donin, Sattar, Cook, Whincup & Owen 2018).

Suosituksissa painotetaan edelleen mediavapaan ympäristön merkitystä. Lapsen tulisi saada riittävästi aikaa vapaalle leikille, joka edistää luovuutta. Perheessä olisi hyvä sopia yhteisistä säännöistä siitä, milloin medialaitteita ei käytetä, kuten ruokaillessa tai ennen nukkumaanmenoa. Taustalla olevat mediat voivat vähentää merkittävästi lapsen ja vanhempien välistä vuorovaikutusta, kun ne vievät huomion pois toisistaan. Vanhempien tulisi myös tarkastella omia median käyttötottumuksiin, koska he toimivat roolimalleina lapsilleen. (AAP 2015, 5.)

2.2 Digitaaliset välineet

Tässä kappaleessa esittelen lyhyesti digitaalisia välineitä, jotka muodostavat olennaisen osan kouluikäisten lasten arkea ja ovat keskeisessä roolissa opinnäytetyöni tutkimuksessa.

Internet ja tietokone

2000-luvun alussa tietokoneet ja internet olivat jo yleisiä suomalaisissa kotitalouksissa, mutta netin käyttö ei vielä ollut useimmille lapsille ja nuorille jatkuvaa. Käyttöä rajoitti muun muassa se, että kaikilla perheenjäsenillä ei yleensä ollut omaa tietokonetta internetin käyttöön. (Pitkänen ym. 2021.) Tämä tarkoitti sitä, että perheenjäsenet joutuivat usein jakamaan tietokoneen ja siten myös internetin käyttömahdollisuudet olivat rajalliset. (Pitkänen, Saarenmaa 2021.) Nykyisin jokainen nuori käyttää internetiä päivittäin, keskimäärin yli kuusi tuntia päivässä. Internet on selvästi suosituin viestintäväline tässä ikäryhmässä. Mobiililaitteilla internetiä käyttää päivittäin 85 prosenttia nuorista. (Kantar TNS. 2018)

Vuosina 2020–2021 pojat käyttivät lähes kaksinkertaisesti enemmän aikaa tietokoneen peruskäyttöön verrattuna tyttöihin. Toisaalta tytöt käyttivät noin kaksinkertaisesti enemmän aikaa sosiaalisen median tai vastaavan viestinnän parissa verrattuna poikiin. (Tilastokeskus 2023.)

Sosiaalinen media

Sosiaalinen media on alusta, joka korostaa usein ulkonäköä, ja sitä pidetään usein paineiden aiheuttajana ulkonäön suhteen. (Saiphoo & Vahedi 2019, 259; Åberg, Koivula & Kukkonen 2020, 2.) Tutkimukset osoittavat, että sosiaalisen median käyttäjät näkevät jaettujen kuvien heijastavan ulkonäköihanteita ja luovan paineita oman ulkonäön suhteen. Käyttäjät julkaisevat selektiivisesti kuvia, yleensä vain niitä, joissa he kokevat näyttävänsä hyvältä. Sosiaalisen median kuvat ovat usein huolellisesti poseerattuja ja muokattuja, mikä voi aiheuttaa epärealistisen vertailun ja tyytymättömyyttä omaan kehoon. (Saiphoo & Vahedi 2019, 259–260.)

Maaliskuussa 2022 kerätyn datan mukaan suomalaisten nuorten suosituimmat sosiaalisen median alustat ovat WhatsApp, YouTube, Instagram, Snapchat, TikTok, Facebook, Discord, Pinterest, Jodel ja Steam. (eBrand, SoMe ja nuoret-tutkimus 2022.)

Televisio

Televisio on pitkäaikainen suosikki medialaitteiden joukossa, sillä se on ollut yksi yleisimmistä laitteista kodeissa jo vuosikymmenten ajan. Vuosina 1979–2010 yli 90 prosentilla niistä kotitalouksista, joissa asui 10–19-vuotiaita lapsia, oli televisio. Lisäksi on yleistä, että perheillä on useampi kuin yksi televisio kotonaan. Lapset, joilla on televisio omassa huoneessaan, käyttävät sitä arvioiden useammin kuin ne lapset, joilla ei ole televisiota omassa huoneessaan. 2000-luvun alussa kouluikäiset lapset käyttivät noin kolmanneksen kaikista vapaa-ajantunneistaan television äärellä. Tämä tarkoitti lähes kahta tuntia koulupäivinä ja yli kolmea tuntia vapaapäivinä. Kuitenkin television merkitys vapaa-ajan viettotapana on vähentynyt 2010-luvulla. Sen sijaan tietokoneen rooli on kasvanut lasten ja nuorten ajanvietossa. (Lahikainen, Mälkiä & Repo (toim.) 2015, 88-96.) Tietokonetta voi käyttää myös televisio-ohjelmien katseluun.

Digitaaliset pelit

Digipelaaminen on suosittua vapaa-ajanvietettä eri-ikäisten keskuudessa. Erityisesti nuoret ovat aktiivisia pelaajia ja käyttävät digipelaamiseen huomattavasti enemmän aikaa kuin muut ikäryhmät. Digipelit tarjoavat pelaajilleen aktiivisen roolin ja mahdollisuuden vaikuttaa pelin kulkuun. Digipelaaminen eroaa rahapelaamisesta siinä, että pelaaja voi omilla taidoillaan ohjata pelin kulkua. (THL 2023.)

Pelaaminen tapahtuu yleisimmin mobiililaitteilla, tietokoneilla ja pelikonsoleilla. Lasten ja nuorten digipelaamista voidaan ymmärtää parhaiten keskustelemalla ja kuuntelemalla heidän tapojaan ja mieltymyksiään. Tavoitteena on käydä avointa dialogia ja oppia nuorilta. Digipelaaminen on osa nykyajan arkea, erityisesti niille, jotka ovat kasvaneet digilaitteiden ympäröimänä. (THL 2023.)

Pelaajabarometrin mukaan pelaamiseen käytetään runsaasti aikaa, ja suosituimpia pelejä ovat muun muassa ammuskelu-, seikkailu- ja pulma- ja korttipelit. (Kinnunen, Tuomela, Mäyrä 2022.) Pelaamisen ympärille on kehittynyt monenlaista oheistoimintaa ja pelikulttuureja, kuten keskusteluryhmiä ja sosiaalisen median alustoja. Osalla pelaajista on tapana striimata omaa pelaamistaan muiden seurattavaksi. Tämä toiminta ei ole vain ajanvietettä, vaan myös keino oppia uusia pelitekniikoita ja kehittyä pelaajana. (THL 2023.)

Älypuhelimet ja tabletit

Puhelin on tärkeä väline yhteydenpidossa perheenjäsenten välillä, ja edullinen peruspuhelin sopii tähän tarkoitukseen mainiosti. Peruspuhelimet ovat yksinkertaisia ja niissä on rajalliset toiminnot, mutta ne ovat käytännöllisiä pitkän akkukeston ja helppokäyttöisyyden ansiosta. Lisäksi rahallinen menetys on pienempi, jos peruspuhelin esimerkiksi katoaa. Nykyään kuitenkin yhä useammalla lapsella on ensimmäisenä puhelimenä älypuhelin, ja perinteiset peruspuhelimet ovat harvinaisempia. Alakouluikäiselle älypuhelin toimii sekä viihteen että yhteydenpidon välineenä, ja se kulkeutuu lähes jokaiseen paikkaan mukana. (Huhtanen 2016, 10.)

Älypuhelimella voi selata internetiä, mikä avaa mahdollisuuksia osallistua erilaisten mediasisältöjen kuluttamiseen ja jopa niiden luomiseen. Puhelimen käyttö ei rajoitu pelkkiin puheluihin, vaan sillä voi myös lähettää viestejä, pelata pelejä, kuunnella musiikkia, ottaa valokuvia ja kuvata videoita esimerkiksi YouTubeen. Lasten viesteissä erilaiset kuvakkeet ja hymiöt, kuten emoji, voivat olla tärkeitä ilmaisun välineenä. (Huhtanen 2016, 10.) Älypuhelimeen voidaan asentaa esto- ja suodatinohjelmia, joilla voi esimerkiksi rajoittaa lapsen pääsyä tietyille verkkosivuille.

Kanadalaistutkimuksen mukaan lapset, jotka käyttävät älypuhelimia ja muita digilaitteita kaksi tuntia tai vähemmän vapaa-ajallaan, pärjäävät paremmin kognitiivisissa testeissä, jotka mittaavat ajattelukykyä, kielellisiä taitoja ja muistia, verrattuna niihin lapsiin, jotka viettävät enemmän aikaa näyttöpäätteiden äärellä. Tutkimuksessa analysoitiin yli 4500 8–11-vuotiaan lapsen käyttäytymistä. (Walsh, Barnes, Cameron, Goldfield, Chaput, Gunnell, Ledoux, Zemek & Tremblay 2018.)

2.3 Mediakasvatuksen rooli kouluiässä

Mediakasvatus on suunniteltua toimintaa, jonka tavoitteena on parantaa henkilön taitoja ymmärtää ja käsitellä mediaa. Se sisältää opettamista, ohjaamista, keskustelua ja yhteistyötä mediaympäristössä. Medialukutaidon kehittäminen voi auttaa saavuttamaan laajempia kasvatuksellisia tavoitteita, kuten yksilön voimaannuttamista ja aktiivista osallistumista yhteiskuntaan. Mediakasvatus ei ole sidottu ikään, vaan sitä voidaan soveltaa kaikenikäisille. Tärkeintä on asettaa selkeät tavoitteet ja valita menetelmät niiden saavuttamiseksi, sillä mediakasvatuksessa ei ole yhtä oikeaa tapaa toimia. (KAVI 2024.)

Mediakasvatuksella pyritään vahvistamaan ihmisten kykyä ymmärtää ja käsitellä mediaa monipuolisesti. Tämä sisältää tiedon, taitojen ja ymmärryksen kehittämisen median sisältöjen tulkinnessa, tuottamisessa ja omassa mediasuhteessa. Mediakasvatus voi tapahtua eri muodoissa, kuten ohjauksena, opetuksena tai keskusteluna, ja se voi olla joko suunniteltua tai spontaania. Mediakasvatus on jatkuvasti kehittyvä ala, joka sopeutuu teknologian ja yhteiskunnan muutoksiin, ja siksi siihen liittyy usein kokeilua sekä kehittämistä. (Lahtela s.a.)

Mediakasvatus on merkittävä osa oppimispolkua Suomessa alkaen varhaiskasvatuksesta ja päiväkotien arjesta. Perusopetuksessa monilukutaito on yksi seitsemästä laaja-alaisesta oppimiskokonaisuudesta. Mediakasvatukseen panostetaan myös lukioissa ja ammatillisissa tutkinnoissa sekä korkeakoulutasolla esimerkiksi yhteisöpedagogien, nuorisotyöntekijöiden ja informaattikkojen koulutuksessa. (Mediakasvatusseura s.a.)

Nuorten mediataitojen kehittyminen riippuu heidän mahdollisuuksistaan mediankäytössä sekä aikuisten tuesta. Mediakasvatukseen kenttä on laaja, ja siihen osallistuvat muun muassa kirjastot, taide- ja kulttuuriorganisaatiot, nuorisotyö, järjestöt ja monet muut toimijat. Mediakasvatuksen tavoitteena on tukea nuoria kriittisiksi, eettisesti toimiviksi ja osallistuviksi kansalaisiksi. (Mediakasvatusseura s.a.)

Valtiollinen tuki mediakasvatukselle on vankka Suomessa, ja sitä edistetään monin eri projektein ja rahoituksin. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikkö (MEKU) toimii viranomaistahona mediakasvatuksen edistämisessä. Myös media-alan organisaatiot, julkiset ja yksityiset mediatalot sekä tekijänoikeusorganisaatiot osallistuvat mediakasvatuksen edistämiseen tarjoamalla sisältöä ja materiaalia. (Mediakasvatusseura s.a.)

Väitöskirjatutkija Henri Lahti Jyväskylän yliopistosta korostaa, että sosiaalisen median käytöstä on tullut merkittävä osa koululaisten digitalisoituvaa arkea, ja monet nuoret käyttävät sitä aktiivisesti, mikä voi olla normaalia. Kuitenkin, jos sosiaalisen median käyttö muuttuu pakonomaiseksi, siitä on syytä olla huolissaan. Lahti painottaa avoimen keskustelun tärkeyttä nuoren kanssa sosiaalisen median käytöstä ja siihen liittyvistä rajoituksista, sillä se luo parhaat edellytykset terveiden käyttötottumusten kehittymiselle (Suur-Askola 2023.)

3 Vanhempien rooli kouluikäisten teknologian käytössä

3.1 Vanhempien mediakasvatus

Mediakasvatus on keskeinen osa lapsen kasvatusta, ja aikuisten tehtävänä on suojella lasta median haittavaikutuksilta samalla tarjoten myönteisiä ja monipuolisia kokemuksia median parissa. Aikuiset ovat vastuussa lasten mediankäytön ohjaamisesta ja tukemisesta sekä mediataitojen kehittymisestä. Lapsilla on oikeus saada mediakasvatusta ja toteuttaa oikeuksiaan myös digitaalisissa ympäristöissä. Median avulla aikuiset voivat vahvistaa suhdettaan lapseen ja luoda yhteistä kokemuspohjaa. (MLL 2023.)

Digitaalinen media on osa lapsen kasvuympäristöä, joten vanhempien tulee asettaa sille selkeät rajat samoin kuin muillekin aktiviteeteille. Lapset odottavat ja tarvitsevat vanhempien ohjausta, läsnäoloa ja osallistumista. Vanhempien tulisi keskustella lasten kanssa mediankäyttöön liittyvistä säännöistä, turvallisuudesta, ikärajoista ja sopivista mediasisällöistä jo varhaisessa vaiheessa. Yhteisesti sovittujen sääntöjen noudattaminen luo turvallisen perustan lapsen digitaaliselle median käytölle. Vanhempien tulisi myös käyttää mediaa yhdessä lapsen kanssa, osoittaa kiinnostusta ja halua ymmärtää, millaista sisältöä lapsi kuluttaa. (AAP 2015, 5.)

Lasten ja nuorten mediamaailma eroaa merkittävästi aikuisten mediamaailmasta, kun otetaan huomioon toimintaympäristöt ja käyttäjäroolit. Näitä eroja kuvataan usein digitaalisina kuiluina, jotka voivat kasvaa entisestään tekijöiden, kuten sukupuolen, sosioekonomisen aseman, alueellisten taustatekijöiden tai näiden tekijöiden yhdistelmien vaikutuksesta. (Kupiainen & Sintonen 2009, 10.) Kasvattajalta edellytetään kykyä tutustua lapsen mediamaailmaan ja ymmärtää sitä, jotta hän voi ohjata ja tukea lapsia turvalliseen mediankäyttöön. Kasvattajan oma suhde mediaan vaikuttaa aina mediakasvatukseen. (Huhtanen 2016, 21.)

Vanhempien puutteellinen osaaminen ja tiedon puute aiheesta voivat johtaa tilanteeseen, jossa vanhemmat aliarvioivat asian merkitystä ja suhtautuvat siihen välinpitämättömästi. (Sintonen 2009, 186). Vanhemmat voivat kokea avuttomuutta ja syyllisyyttä tilanteissa, joissa he eivät tunne riittävästi tai osaa asianmukaisesti ohjata lastensa teknologian käyttöä. Tällaiset tunteet voivat nousta esiin, kun vanhemmat eivät tunne olevansa riittävän varusteltuja ohjaamaan lasten digitaalista elämää. (Suoranta, Lehtimäki & Hakulinen 2001, 77.) Vanhemmat voivat myös haluta kontrolloida lastensa teknologian käyttöä ja kokea tarvetta suojella lapsiaan. Tällaiset tunteet voivat syntyä huolesta siitä, että lapset altistuvat verkossa erilaisille riskeille tai haitallisille sisällöille. Siksi vanhemmat saattavat pyrkiä rajoittamaan ja valvomaan lastensa digitaalista toimintaa varmistaakseen heidän turvallisuutensa. (Buckingham 2005, 15.)

Tavoitteellinen mediakasvatus on tärkeää aloittaa jo varhaislapsuudessa, sillä mediataitojen harjoittelu tapahtuu pienin askelin ottaen huomioon lapsen kehitysvaiheet ja asetetut tavoitteet. Nyky-yhteiskunnassa selviytyminen edellyttää laaja-alaista mediataitojen hallintaa. Tavoitteena on, että lapsi oppii asteittain hyödyntämään mediaa tiedollisiin, taidollisiin ja sosiaalisiin tarpeisiinsa läpi elämän. Mediakasvatuksen keskeisiä osa-alueita ovat turvataidot, tunnetaidot ja sosiaaliset taidot sekä median vastaanottamisen, tuottamisen ja kommunikoinnin taidot. (Ruhala & Salokoski 2008, 22.)

Mediakasvatuksessa kriittisyydellä viitataan uteliaaseen ja kyselevään suhtautumiseen ympäröivään maailmaan, erityisesti median välittämiin viesteihin ja sisältöihin. Lasten mediataitojen kehityksessä he oppivat kyseenalaistamaan näkemiään ja kuulemiaan asioita sekä tekemään omia valintojaan niiden pohjalta. Kriittisen ajattelun kehittäminen mediakasvatuksen avulla auttaa lapsia hahmottamaan median monimuotoisuuden ja arvioimaan sitä, mitä heille esitetään, mikä puolestaan vahvistaa heidän kykyään toimia vastuullisesti mediaympäristöissä. (Kynäslähti, Kupiainen & Lehtonen (toim.) 2007.)

Arkielämän tilanteet ja lapsilähtöiset keskustelut ovat erityisen hedelmällisiä mediakasvatuksen näkökulmasta. Lapsi tarvitsee kokemuksia siitä, että häntä kuunnellaan ja hänen mielipiteitään arvostetaan ja että aikuinen on kiinnostunut hänen ajatuksistaan ja tunteistaan median parissa. Näiden keskustelujen kautta lapsi oppii hahmottamaan, miten mediaa tulisi käyttää järkevästi ja vastuullisesti. Jos aikuinen osoittaa vähän kiinnostusta lapsen mediakokemuksia kohtaan tai vähättelee niitä, se saattaa estää lapsen halukkuutta jakaa omia kokemuksiaan. Tällöin lapsi menettää mahdollisuuden käsitellä niitä iloja, suruja ja muita tunteita, joita mediakokemukset voivat herättää. (Salokoski 2007, 84.)

3.2 Vanhempien median käytön sääntely

Erilaiset mediasisällöt ovat lasten ja nuorten helposti saatavilla teknologian kehityksen myötä, mikä edellyttää mediakasvatusta turvallisen kasvun tueksi. Lapsen kasvaessa mediankäyttö muuttuu itsenäisemmäksi, ja tällöin tarvitaan entistä enemmän suojaa antavia mediataitoja. Vanhemmat voivat toimia tukena lapsen mediataitojen oppimisessa kannustaen häntä muun muassa tutustumaan palvelujen käyttöehtoihin ja yksityisyyskäytäntöihin yhdessä. (Noppari 2014.)

Vanhempien ja huoltajien rooli on keskeinen lapsen verkkoympäristöissä kokeman turvallisuuden ja mahdollisuuksien kannalta. Vaikka lapsen kehittyminen ja taitojen karttuminen tapahtuvat yksilöllisesti, vanhempien on hyvä säännöllisesti käsitellä tietosuojaan ja turvalliseen netinkäyttöön liittyviä kysymyksiä lapsen kanssa. Tietosuoja muodostuu monen eri tahon vastuullisesta toiminnasta

ja vanhempien tehtävänä on olla tukemassa lasta hänen kasvaessaan itsenäiseksi mediakäyttäjäksi. (Noppi 2014.)

Tietosuojan liittyvä lainsäädäntö vaikuttaa verkkopalvelujen käyttöehtoihin ja ikärajojen asettamiseen. Alle 13-vuotiaiden lasten tarvitsevat usein vanhempien suostumuksen käyttääkseen palveluja, joissa kerätään heidän henkilötietojaan. Vanhempien tulisi harkita tarkasti, mitä tietoja ja kuvia he jakavat lapsestaan verkossa ja kenen nähtävillä ne voivat päätyä. Median käyttöön liittyvät säännöt ja rajoitukset voivat vaihdella perheittäin, ja niistä neuvotellaan ja sovitaan jatkuvasti. Vanhemmat saattavat pitää lasten pelaamista tarpeettomana tai haitallisena, kun taas lapset näkevät sen tärkeänä osana vapaa-aikaansa. (EU 2018.)

Median käyttö saattaa aiheuttaa haasteita perheiden ajankäytölle ja perheenjäsenten väliselle vuorovaikutukselle. Esimerkiksi siirtyminen pelien tai netin ääreltä kasvokkaiseen vuorovaikutukseen voi olla vaikeaa sekä aikuisille että lapsille, mikä voi vaikeuttaa arjen sujuvuutta ja perheenjäsenten välisiä vuorovaikutustilanteita. (Lahikainen, Mälkiä & Repo 2015.)

Rajojen asettaminen median käytölle vanhempien toimesta on keskeinen osa lapsen tietosuojan ja mediataitojen tukemista. Lapsen oikeuksien toteutuminen digitaalisessa ympäristössä edellyttää tasapainoa hänen osallisuutensa ja suojansa välillä. Mediakasvatus on nykyään entistä olennaisempi osa kasvatusta, sillä sen avulla vahvistetaan lasten ja nuorten toimijuutta mediaympäristöissä ja tuetaan heidän mediataitojaan ja osallisuuttaan yhteiskunnassa, joka digitalisoituu nopeasti. (Livingstone 2018.)

Pienelle lapselle viihtyminen televisio-ohjelmien ja älylaitteiden parissa voi tarjota vanhemmille ja kasvattajille tilaisuuden hoitaa kotiaskareita tai levätä hetken aikaa. Kuitenkin samalla voi herätä tarve rajoittaa ja säädellä lapsen median käyttöä, jotta lapsi ei altistu liialliselle ruutuajalle. (Chaudron 2015.)

On olemassa erilaisia tahoja, jotka tukevat lapsia, nuoria ja aikuisia mediakasvatuksessa. MLL eli Mannerheimin Lastensuojeluliitto on vahva toimija ja asiantuntija mediakasvatuksessa. Sen mediakasvatustyö kattaa monialaisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämisen. MLL tarjoaa tukea vanhemmille ja ammattilaisille mediakasvatuksessa järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja vanhempainiltoja. Lisäksi se tarjoaa koulutusta ammattilaisille ja tuottaa monipuolista materiaalia mediakasvatuksen tueksi. MLL:n aineistot ovat arvokkaita työkaluja lapsen mediasuhteen kehittämisessä niin kotona kuin päivähoitossakin. (MLL 2023.)

Arkipäiväinen keskustelu lapsen tai nuoren nettimaailmasta sekä luottamuksellinen ja myönteinen vuorovaikutus luovat tärkeän pohjan mediataitojen tukemiselle ja turvalliselle netinkäytölle. Tämä kiinnostus antaa vanhemmille myös arvokasta tietoa siitä, miten lapsi selviytyy erilaisissa verkkoti-

lanteissa ja miten he voivat parhaiten tukea häntä. Mitä paremmin aikuinen ymmärtää lapsen käyttämiä medioita ja verkkopalveluita sekä digitaalisen maailman toimintatapoja, sitä paremmin hän pystyy auttamaan lasta huolenaiheissa ja edistämään tasapainoista mediankäyttöä. Aikuisen oma esimerkki ja suhtautuminen mediaan ja teknologiaan ovat merkittävässä roolissa lapsen digitaalisten taitojen kehittämisessä. Digiajan vanhemmuudessa yksi parhaista puolista onkin mahdollisuus oppia uutta omilta lapsiltaan ja iloita heidän taidoistaan digitaalisessa ympäristössä. (Aalto & Rahja s.a.)

3.3 Median haasteet ja vaarat

Sosiaalinen media on muuttanut ihmisten tapaa kommunikoida merkittävästi 2000-luvulla. Kuten monilla muilla alueilla, myös sosiaalisessa mediassa on sekä hyötyjä että haittoja. Siksi on tärkeää ymmärtää eri sosiaalisen median alustoja saavuttaakseen niistä parhaan mahdollisen hyödyn ja välttääkseen mahdollisia riskejä. Sosiaalisen median haittapuoliin kuuluvat yksityisyyden vaarantuminen, nettikiusaamisen riskin kasvu, altistuminen pedofiileille, unirytmien häiriintyminen ja mahdollinen someriippuvuuden lisääntyminen. (Shensa, Sidani, Dew, Escobar-Viera & Primack 2018.)

Huolipuhe ja ongelmalähtöisyys ovat näkyvästi läsnä erityisesti keskusteltaessa äitien suhteesta mediateknologiaan. Esimerkiksi vuonna 2016 Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus julkaisi videon, jossa muun muassa äitien älypuhelimien käyttö rinnastettiin väkivaltaan. Videossa kuvattiin idyllinen hetki äidin ja tyttären välillä, joka kuitenkin keskeytyi äidin tarttuessa älypuhelimeensa. Tästä seurasi symbolinen tapahtuma, kun taivaalta ilmestyi korppi, joka vei lapsen pois, ja ruudulle ilmestyi teksti: ”Välinpitämättömyys on tämän päivän väkivaltaa”. (Kaarakainen ja Lehto 2018.) Huoltajat eivät usein ole täysin tietoisia niistä riskeistä ja vaaroista, joita lapset ja nuoret kohtaavat. Välineet lasten sosiaalisen median käytön valvomiseen voivat olla puutteellisia. (Uski 2023.)

Nettikiusaaminen

Vaikka nuoren sosiaalisen median käyttö olisi kohtuullisella tasolla, se voi silti altistaa hänet haitallisille ilmiöille, kuten nettikiusaamiselle. Nettikiusaaminen edustaa perinteisen kiusaamisen modernia muotoa, missä aiemmin koulukiusaaminen tapahtui kouluissa ja koulumatkoilla, ja nyt se voi seurata nuorta älypuhelimien kautta kotiin asti. (Kosola & Ruokoniemi 2019.)

Internetissä kohtaamaamme vihapuheen määrä riippuu siitä, mitä sivustoja käytämme ja millaisia toimintoja niissä suoritamme. Yhteisöpalveluiden käyttäjät altistuvat vihapuheelle yleisemmin verrattuna niihin, jotka eivät käytä näitä palveluita. (Kohvakka, Saarenmaa 2021.)

Vuonna 2020 toteutettuun kyselytutkimukseen osallistui 1100 yli 10-vuotiasta nuorta. Osallistuneista 10–17-vuotiaista 42 % ilmoitti joutuneensa nettikiusaamisen uhriksi, kun taas 18–29-vuotiaiden

osuus oli 60 %. On yleistä, että nettikiusaamisen uhriksi joutuu yksilö, joka on jo aiemmin kokenut koulukiusaamista. Useimmiten nettikiusaaja on uhrin tuttu koulusta tai harrastustoiminnasta. (Härkönen 2021, 16–18.)

Seksuaalinen hyväksikäyttö, grooming

Grooming on monimutkainen ilmiö, jossa aikuinen pyrkii tarkoituksellisesti kohdistamaan seksuaalista hyväksikäyttöä lapseen tai nuoreen. Yleensä groomingia ajatellaan tapahtuvan internetin välityksellä, mutta se voi ilmetä myös offline-tilanteissa. Grooming voi sisältää viestittelyä, jonka tarkoituksena on houkuttaa lapsi osallistumaan seksuaalissävyytteisiin tilanteisiin. Se voi olla yksittäistapaus tai jatkua pitkäaikaisesti. Säännöllisessä groomingissa aikuinen ensin pyrkii rakentamaan lapsen luottamuksen ja sen jälkeen aloittaa seksuaalisesti suuntautuneen käyttäytymisen. Grooming-tapahtumat esiintyvät yleensä arkisissa keskusteluissa, ja tekijän tavoitteena voi olla saada lapsi lähettämään hänelle alastonkuvia tai -videoita. (Pelastakaa lapset s.a.)

Groomingin tunnistaminen voi olla vaikeaa, erityisesti kun se tapahtuu internetissä, koska tekijä voi valehdella helposti identiteetistään. Tekijä voi myös olla yhteydessä useaan lapseen samanaikaisesti ja tarjota heille "viatonta" opastusta seksuaalisuudesta. Lapsen voi olla vaikea tunnistaa, että hänelle kohdistetaan seksuaalista väkivaltaa, ja hän saattaa kokea syyllisyyttä tai häpeää osallistuessaan viestittelyyn. Jos aikuiselle tulee tieto, että lapsi on joutunut groomingin uhriksi, on erittäin tärkeää tarjota lapselle tukea ja varmistaa, että hän ymmärtää, ettei hän ole millään tavoin vastuussa tilanteesta. (Pelastakaa lapset s.a.)

Vuonna 2021 tehdyn kyselyn mukaan 48–50 % vastanneista nuorista tytöistä oli kokenut seksuaalista häirintää, ja suurin osa siitä oli tapahtunut internetin välityksellä. Seksuaalisen häirinnän määrä on nousussa, sillä vuonna 2019 noin 20 % kyselyyn vastanneista oli joutunut sen uhriksi. Grooming on maailmanlaajuinen ongelma, joka on vahvassa kasvussa. Toisen kyselyn mukaan 11–17-vuotiaista nuorista 17 % sai seksuaalissävyytteisiä viestejä kerran viikossa, ja 29 % kerran kuukaudessa. Kaikista groomingin uhreiksi joutuneista 70 % kertoi saaneensa ahdistelijasta kuvia ja viestit olivat olleet seksuaalissävyytteisiä. (Rossi 2022, 6–8.)

Suomessa nettiahdistelu ja epäasiallinen lähestyminen ovat yleisempiä kuin aiemmin mainittu nettihäirintä ja -kiusaaminen. (Kohvakka, Saarenmaa 2021.) Tytöt kohtaavat usein verkkohäirintää yksinomaan sukupuolensa perusteella, ilman että heidän julkaisemallaan sisällöllä olisi merkitystä. Planin tutkimusten mukaan vähemmistöihin kuuluvat tytöt ja nuoret naiset kohtaavat häirintää enemmän kuin ne, jotka kuuluvat valtaväestöön. (Heinänen 2020.)

Unen häiriintyminen

Älylaitteet voivat vaikuttaa uneen sekä sen määrään että laatuun eri tavoin. Esimerkiksi näytön valo voi häiritä vuorokausirytmää saaden sen siirtymään liian myöhäiseksi, ja älylaitteiden sisältöjen katsominen voi nostattaa vireystilaa. Lisäksi lapset ja nuoret saattavat kokea vaikeaksi laittaa älylaitteita sivuun illalla tarpeeksi aikaisin, jotta saisivat tarvittavan määrän unta yössä. Kerätyn aineiston perusteella toisen asteen opiskelijoista 96 % käyttää älylaitetta juuri ennen nukahtamista. (Sandman 2020.)

Someriippuvuus

Someriippuvuus jakaa samankaltaisia piirteitä muiden riippuvuuksien kanssa. Se voidaan nähdä jatkumona, jossa hallitusta käytöstä siirrytään kohti riippuvuutta, ja tämä siirtymä lisää ongelmien vakavuutta. Vaikka someriippuvuutta ei ole vielä virallisesti määritelty tai sisällytetty kansainväliseen tautiluokitukseen, se on tunnistettu internetriippuvuuden alalajina. Ennen kuin sosiaalisen median käyttö kehittyi riippuvuudeksi, se voi jo aiheuttaa monenlaisia ongelmia. Rajanveto on vaikeaa, ja käsitteitä käytetään usein synonyymeina. (A-klinikkasäätiö 2023.)

Ongelmalliseen sosiaalisen median käyttöön liittyy pakonomainen tarve käyttää, ja sen käyttö vie paljon aikaa, mikä vaikuttaa haitallisesti arjen toimintoihin, ihmissuhteisiin ja hyvinvointiin. Riippuvuudesta puhutaan silloin, kun sen vaikutukset ovat merkittäviä ja aiheuttavat psykologisia haittoja. Someriippuvuudessa ilmenee myös samanlaisia piirteitä kuin muissa riippuvuuksissa, kuten korostunut tarve, tunteiden säätely, toleranssi, vieroitusoireet, konfliktit ja retkahdukset. (A-klinikkasäätiö 2023.)

Tutkijat ovat ehdottaneet muita mahdollisia hoitokeinoja, kuten automaattisia ilmoituksia liiallisesta käytöstä, automaattista käytön rajoittamista, palkitsemista käyttötottumusten muutoksista, manuaalista käytön rajoittamista ja oma-aloitteista käytön seuranta. (A-klinikkasäätiö 2023.)

4 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimusongelmat

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten vanhemmat ohjaavat lasten teknologian käyttöä kotona sekä miten heidän toimintansa ja asenteensa vaikuttavat lasten teknologian käyttöön. Tavoitteena on tutkia vanhempien oman teknologian käytön vaikutusta lasten teknologian käyttöön ja analysoida vanhempien kommunikointia lasten kanssa teknologian käytön rajoituksista ja säännöistä ja pyrkiä ymmärtämään, miten vanhempien toiminta ja ajattelutapa vaikuttavat lasten teknologian käyttöön kotona.

Tutkimustulokset voivat auttaa kehittämään ja hallitsemaan lasten digitaalista elämää. Kouluikäisen lapsen äitinä tavoittelen eri näkemyksiä lasten teknologian käytössä, sillä tulevaisuudessa aikomuksenani on kehittää sovellus, joka palvelee lapsia sekä vanhempia teknologian käytössä tai sen rajaamisessa. Vanhemmat saavat tietotaitoa teknologian tasapainoiseen käyttöön perheissään ja ymmärtävät tämän kautta paremmin omaa rooliaan lasten mediakasvattajina. Kouluikäiset lapset taas hyötyvät vanhempien paremmasta tietoisuudesta ja hallinnasta teknologian käytössään, mikä voi tukea tervettä kasvua ja kehitystä. Ammattikunta ja tutkijat saavat uutta tietoa vanhempien roolista teknologian kasvattajina ja voivat hyödyntää tätä tietoa tulevissa tutkimuksissa ja keskusteluissa.

Tutkimusongelmana on selvittää, miten vanhempien toiminta ja ajattelutapa vaikuttavat lasten teknologian käyttöön kotona. Tämän alaongelmina ovat seuraavat:

1. Miten vanhemmat valvovat lasten teknologian käyttöä kotona?
2. Onko vanhempien oma teknologian käyttö mallina lasten teknologian käytölle?
3. Miten vanhemmat kommunikoivat lasten kanssa teknologian käytön rajaamisesta ja säännöistä?
4. Kuinka vanhempien toiminta ja ajattelutapa vaikuttavat lasten teknologian käyttöön kotiympäristössä?

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Tutkimusmenetelmä

Vanhempien rooli mediakasvattajina on merkittävä lasten ja nuorten digitaalisen ympäristön kehityksessä ja hyödyntämisessä. Tässä tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, jonka tarkoituksena on antaa yleiskuva muuttujien välisistä suhteista ja eroista. Tiedot kerätään pääosin numeerisessa muodossa, jotta tutkija voi ryhmitellä ja analysoida niitä. (Vilkkä 2007, 13-14.)

Määrällinen tutkimus edellyttää suurta vastaajamäärää, ja tilastollisten menetelmien käytössä vähimmäismäärä on noin 100. Suurella otoksella pyritään saamaan edustava näkökulma tutkittavaan ilmiöön, jotta tutkimustulokset voivat paremmin kuvata perusjoukon keskimääräistä mielipidettä, asennetta tai kokemusta. (Vilkkä 2007, 13-14, 17.)

Määrällisen tutkimuksen lähestymistapa on kuvaileva, mikä tarkoittaa ilmiön, tapahtuman tai asian keskeisten piirteiden tarkkaa ja järjestelmällistä esittämistä tai luonnehtimista. Tämä tutkimus on kuvaileva tutkimustapa. Aineiston keräämisen tapoina toimivat haastattelut, jäsennellyt havainnoinnit tai strukturoidut haastattelulomakkeet. (Vilkkä 2007, 19-20.)

Määrällisen tutkimuksen tavoitteena voi olla muun muassa tulosten ennakoiminen, teorian hyödyntäminen mittauksessa sekä erojen löytäminen ja niiden selittäminen kausaalisuhteina eli syy-seuraussuhteina. Kuvailevissa ja kartoittavissa tutkimuksissa ei välttämättä aseteta hypoteeseja, kun taas selittävässä tai vertailevissa tutkimuksissa hypoteesit ovat yleensä keskeisiä. (Vilkkä 2007, 18.)

5.2 Kyselylomakkeen laadinta

Kysely laadittiin sähköisenä Webropol-tiedonkeruuhjelmalla, ja sen laatiminen alkoi tutkimussuunnitelman perusteella, jossa määriteltiin tutkimuksen käsitteet ensin yleisesti ja jaettiin ne sitten osa-alueisiin. Näistä osa-alueista muodostettiin tarkat kysymykset, jotka käsittelevät niitä asioita, joista haluttiin saada tietoa vastaamaan tutkimuskysymyksiin (Taulukko 1). Kyselyyn vastaajina toimivat vanhemmat, ja tutkittavina ilmiöinä olivat vanhemman rooli mediakasvattajana, kouluikäisten lasten mediakäyttö sekä lapsen ikä.

Kysely koostui yhteensä 12 kysymyksestä (Liite 3), ja sen laajuus oli suunniteltu niin, että vastaajalla kului siihen kohtuullisesti aikaa noin 10 minuuttia. Kyselylomakkeessa käytettiin monivalinta- ja sekamuotoisia kysymyksiä, joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot sekä avoin kysymys mielipiteen ilmaisemiseen. (Vilkkä 2007, 62.)

Lomakkeen kysymykset eivät olleet pakollisia vastaajalle, ja niitä muodostettiin tutkimusongelmia huomioiden. Kysymyksiä rakennettaessa huomioitiin, että ne käsittelivät vain yhtä asiaa kerrallaan ja olivat olennaisia tutkimusongelman ratkaisemiseksi (Taulukko 1). Ulkoasultaan pyrittiin luomaan mahdollisimman selkeä kyselylomake.

TAULUKKO 1. Kyselylomakkeen kysymykset ryhmiteltynä tutkimusongelmien mukaan

Tutkimusongelmat	Tutkimusongelmaan vastaava kysymys lomakkeella
1. Miten vanhemmat valvovat lasten teknologian käyttöä kotona?	5. Miten valvotte lastenne teknologian käyttöä kotona?
2. Onko vanhempien oma teknologian käyttö mallina lasten teknologian käytölle?	7. Kuinka usein käytätte teknologiaa lastenne nähden? 8. Uskotteko, että omalla teknologian käytöllänne on vaikutusta lastenne teknologian käyttöön? 11. Miten arvoisitte omaa suhtautumistanne teknologiaan?
3. Miten vanhemmat kommunikoivat lasten kanssa teknologian käytön rajaamisesta ja säännöistä?	10. Jos teillä on sääntöjä, ovatko lapsenne osallistuneet sääntöjen laatimiseen? 12. Kuinka suhtaudutte lastenne tekemisiin verkossa
4. Kuinka vanhempien toiminta ja ajattelutapa vaikuttavat lasten teknologian käyttöön kotiympäristössä?	6. Miten määrittelette sopivan teknologian käyttöajan lapsillenne? 9. Kuinka usein keskustellette lastenne kanssa teknologian käytön rajoista ja säännöistä?

Kyselyä testasin testihenkilön avulla. Testauksen aikana tarkastelin mittarin toimivuutta, ohjeiden selkeyttä, kysymysten yksiselitteisyyttä sekä lomakkeen pituutta ja siihen vastaamiseen kuluvaa aikaa. Tavoitteena oli varmistaa, että kysely on helppo ymmärtää ja että vastaaminen onnistuu kohtuullisessa ajassa. (Vilka 2015, 107-108.)

Kyselyn mukana lähetin saatekirjeen (Liite 1.), jossa selitin vastaajille tutkimuksen tarkoituksen ja tavoitteet. Saatekirjeessä pyrin motivoimaan vastaajia osallistumaan kyselyyn kertomalla sen merkityksestä. Lisäksi saatekirjeessä vakuutin vastaajille heidän henkilötietojensa suojasta ja siitä, että vastauksia käsitellään anonymiteetin varmistamiseksi. (Vilka 2015, 189-190.)

5.3 Aineiston keruu ja analyysi

Tässä tutkimuksessa perusjoukko on laaja eivätkä tutkimusresurssit riitä kattamaan koko perusjoukkoa. Siksi päätin valita aineiston harkinnanvaraisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkija valitsee tutkimuskohteet oman harkintansa perusteella parhaaksi katsomallaan tavalla ja perustelee valintansa. (Vilka 2007, 58.)

Kyselyn vastaajina olivat lasten vanhemmat, koska alakouluikäisen lapsen mediankäyttötavat ja -taidot kehittyvät jatkuvasti. Lapsi tarvitsee ohjeita ja oppia mediankäyttöön turvallisuuden takaamiseksi. Siksi oli tärkeää selvittää, millaisia keinoja vanhemmat käyttävät ohjattaessaan lapsiaan mediankäytössä.

Otoskoon valintaan vaikuttavat käytettävissä olevat resurssit, perusjoukon ominaisuudet ja koko sekä tutkimuksen tavoittelema tarkkuus. Mitä enemmän perusjoukossa on hajontaa, sitä suurempi otoskoon tulisi olla. Tavoitteenani oli saada 100 vastausta kyselyyn. On tärkeää huomioida, että otoksen koko suunnitellaan ottaen huomioon mahdollinen vastausten katoaminen. (Vilka 2007, 59.)

Lähetin kyselylomakkeen ja saatekirjeen sosiaaliseen mediaan, kuten WhatsAppiin, Instagramiin ja Facebookiin. En saavuttanut tavoitteena olevaa vastausmäärää suhteessa vastaanottajien määrään, vaikka Webropol-ohjelman avulla olisikin paljon suuremmankin vastausmäärän käsittelemisen mahdollisuus. Kyselyyn vastaamisaika oli kolme viikkoa. Kyselyyn vastasi 14 henkilöä, joten päätin jatkaa vastaamisaikaa viikolla eteenpäin. Kyselyn lopullinen vastausaika oli neljä viikkoa ja vastaajamäärä oli 16.

Määrällisessä tutkimuksessa käytetään usein kyselyä tutkimusaineiston keräämisessä. Kyselyssä kysymykset ovat standardoituja eli vakioituja, mikä tarkoittaa, että kaikilta vastaajilta kysytään samat asiat samassa järjestyksessä. Kyselyssä vastaaja lukee itse kysymykset ja antaa niihin vastaukset. Kysely soveltuu hyvin henkilöä koskevien tietojen, kuten mielipiteiden, asenteiden tai käyttäytymisen, keräämiseen. Kyselyä voidaan toteuttaa postitse tai internetissä, ja se on hyödyllinen aineistonkeruumenetelmä erityisesti silloin, kun tutkittavia on paljon ja he ovat hajallaan (Vilka 2007, 28.) Tutkimuksessa käytän aineistonkeruumenetelmänä kouluikäisten lasten vanhemmille suuntautuvaa kyselyä. Kyselylomakkeen laadin Webropol-kyselytyökalun avulla, mikä mahdollistaa

tulosten tallentamisen reaaliaikaisesti ja helpon tiedonkeruun, analysoinnin ja raportoinnin. (Heikkilä 2014, 20.)

Kyselyyn sisältyi muutamia avoimia kysymyksiä, joiden vastauksia analysoin käyttäen sisällönanalyysin menetelmää. Sisällönanalyysi on järjestelmällinen ja objektiivinen analyysimenetelmä, jonka avulla pyritään kuvaamaan tutkittavaa ilmiötä tiivistetyssä muodossa. Aineisto järjestetään ja luokitetaan aihealueittain, ja sen avulla tuotetaan tietoa tutkimustehtävän vastaamiseksi. Alaluokkien ja yläluokkien avulla aineistosta saa selkeän kokonaiskuvan. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 114, 117.) Taulukossa 2 on esimerkki aineiston sisällön analyysistä.

TAULUKKO 2. Esimerkki aineiston laadullisesta analyysistä

Alkuperäinen lainaus aineistosta	Alaluokat	Yläluokka
"Vanhemmat korostivat tarvetta asettaa selkeitä rajoja lasten ruutuajalle."	Rajojen asettaminen	Vanhempien rooli teknologiakasvattajina
"Yhteiset pelisäännöt auttoivat meitä valvomaan lasten teknologian käyttöä kotona."	Yhteiset pelisäännöt	
"Huomasimme, että aikarajoitusten asettaminen auttoi lasta hallitsemaan teknologian käyttöä paremmin."	Aikarajoitukset	
"Keskustelemme säännöllisesti lasten kanssa teknologian käytön hyvistä ja huonoista puolista."	Säännölliset keskustelut	
"Tiedostan, että lapseni oppii eniten minun esimerkistäni."	Mallioppiminen	

6 Tulokset

Tutkimuksen toteutus- ja analysointivaiheen jälkeen laadin tutkimusraportin, jossa kuvaan numeerisesti, visuaalisesti ja sanallisesti tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia. Raportissa pyrin perustelemaan tutkimuksen sisällön asianmukaisesti hyödyntäen luotettavia lähteitä ja tutkimustietoa. Kirjoitustyylin valinnassa otan huomioon kohdeyleisön tarpeet ja odotukset. Raportoinnissa noudatan eettisiä periaatteita huomioiden puolueettomuuden. Tutkimustulosten tulkinnessa pyritään objektiivisuuteen, mikä saavutetaan käyttämällä vertailevaa, yhdistelevää ja keskustelevaa lähestymistapaa. (Vilka 2007, 156, 159-160.) Vastaukset on merkitty prosentteina.

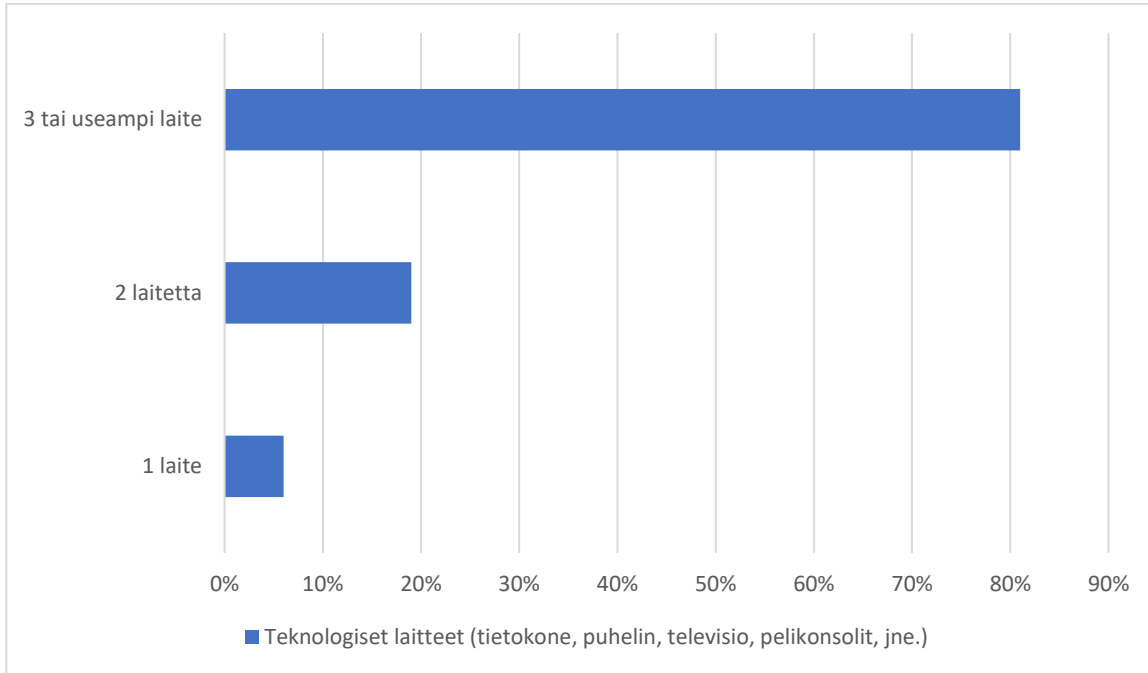
6.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 16 vanhempaa. Suurin osa vastaajista (50 %) kertoo perheessään olevan kolme tai useampi lapsi. Eniten (81,3 %) vastaajissa oli 1.–3.-luokkalaisten vanhempia ja vähiten (6,3 %) 7.–9.-luokkalaisten vanhempia. Suurin osa vastaajista sijoittui ikähaarukalle 30–40 vuotta (68,8 %) ja 40–50 vuotta (18,7 %). Tämä oli odotettavissa, sillä kyse on alakouluikäisten lasten vanhemmista. Valtaosa vastaajista (81,3 %) ilmoittaa kotona olevan kolme tai useampi teknologinen laite.

Huomasin eroja tarkastellessani vanhempien taustatekijöitä ja niiden vaikutusta heidän suhtautumiseensa teknologian käyttöön. Näitä eroja tarkastelen yksityiskohtaisemmin myöhemmin, erityisesti keskittyen siihen, miten vanhemmat suhtautuvat teknologiaan eri tavoin. On tärkeää huomioda, että vanhempien vastaukset voivat heijastella heidän omia kokemuksiaan ja havaintojaan. Lisäksi vastausten pohjalta voidaan päätellä, että tuloksiin kuului pääasiassa perheitä, joissa oli nuorempia lapsia, mikä voi vaikuttaa vastausten jakautumiseen eri ikäryhmien kesken.

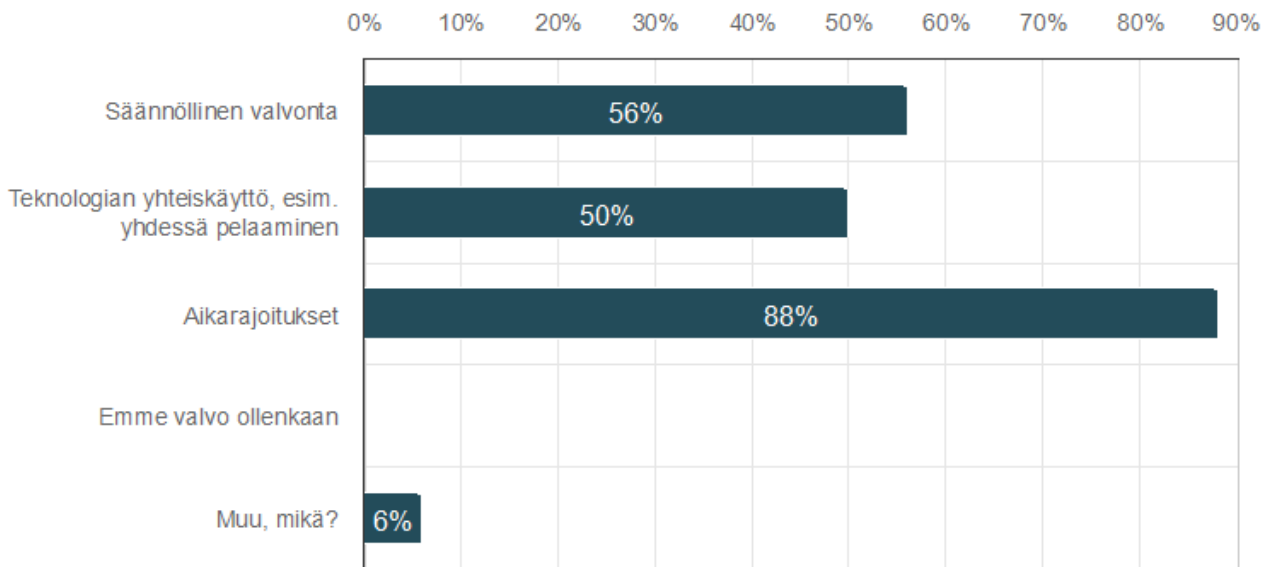
6.2 Kouluikäisten lasten mediakäyttö

Vastaajien teknologisten laitteiden määrää kotona tarkasteltaessa voidaan havaita, että suurin osa vastaajista omistaa kolme tai useampia laitteita (81,3 %). Tämä osoittaa, että monilla vastaajilla on laaja valikoima teknologisia välineitä käytettävissään kotonaan. Toiseksi yleisin vaihtoehto on kahden laitteen omistaminen (18,8 %), kun taas vain pieni vähemmistö vastaajista ilmoitti omistavansa vain yhden teknologisen laitteen (6,3 %). Tämä indikoi nykyaikaisen kodin varustelutasoa ja teknologian roolia arkipäiväisessä elämässä (Kuvio 1).

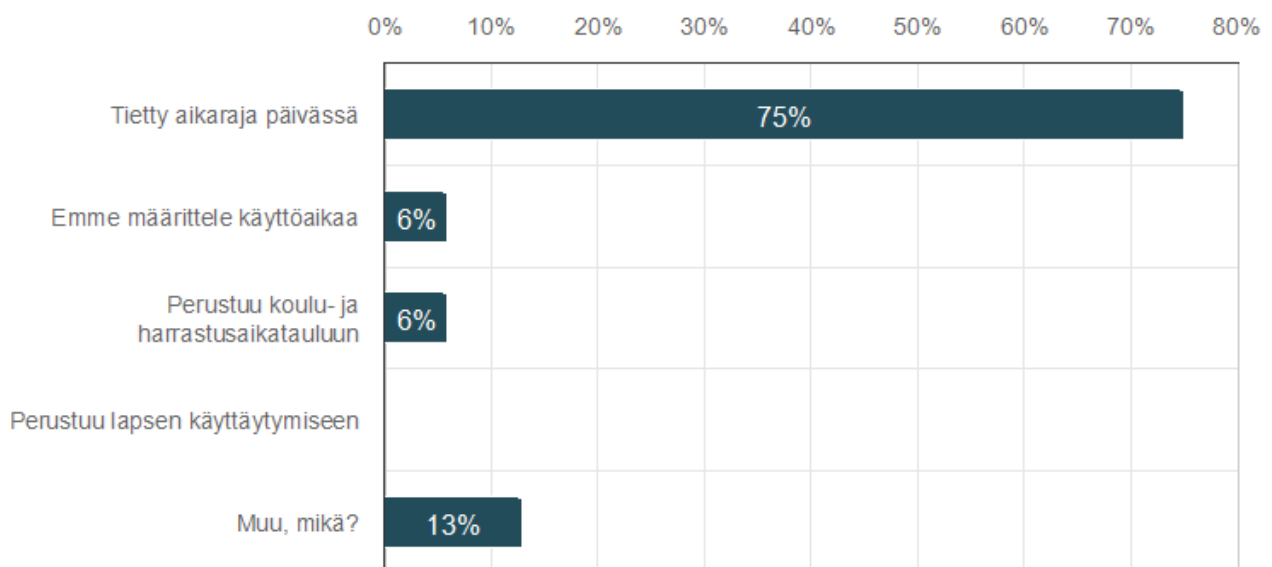
KUVIO 1. Lasten kotona käyttämät teknologiset laitteet

Kyselytutkimuksessa kysyin vanhemmilta, miten valvovat lasten teknologian käyttöä kotona. Väitämät ja vastausjakaumat on kuvattu 2. kuviossa. Tuloksista ilmenee, että enemmistö (87,5 %) vanhemmista asettavat aikarajoituksia lastensa teknologian käytölle. Tämä viittaa siihen, että vanhemmat pyrkivät kontrolloimaan lasten ruutuaikaa ja varmistamaan, että teknologiaa käytetään kohtuullisesti ja tasapainoisesti muiden aktiviteettien kanssa. Lisäksi merkittävä osa vastaajista (56,3 %) ilmoitti harjoittavansa säännöllistä valvontaa lasten teknologian käytössä. Teknologian yhteiskäyttö, kuten yhdessä pelaamisen, mainitseminen (50,0 %) kertoo, että osa vanhemmista osallistuu aktiivisesti lastensa teknologian käyttöön luomalla yhteisiä hetkiä ja kokemuksia teknologisten laitteiden parissa. Kaikki vastaajat ilmoittivat jonkinlaisista valvontakeinoista, mikä osoittaa vanhempien aktiivista osallistumista ja huolta lastensa teknologian käytöstä. Lisäksi yksi vastaaja mainitsi käyttävänsä erityisiä sovelluksia, kuten Google Family Link ja Microsoft Family Safety, valvoakseen lastensa teknologian käyttöä (Kuvio 2).

KUVIO 2. Aikarajoitukset lasten teknologian käytölle kotona

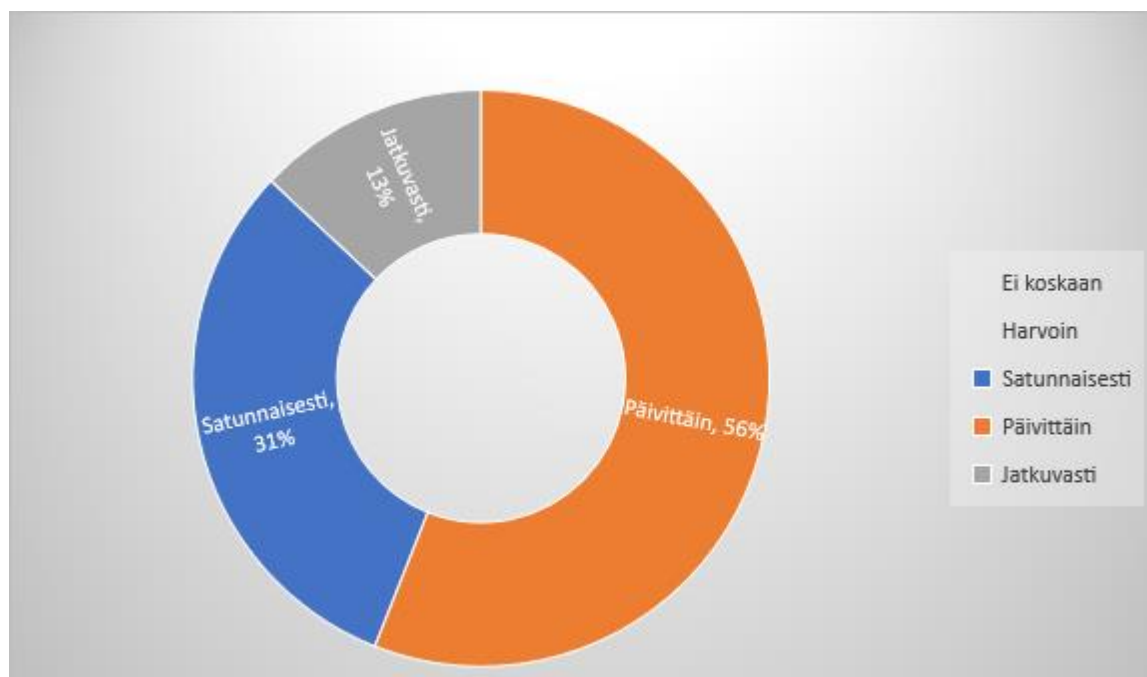
Kuviossa 3 esitetään prosentteina, miten vanhemmat määrittelevät sopivaa teknologian käyttöä lapsille, ja tulosten perusteella suurin osa vastaajista (75,0 %) määrittelee sopivan teknologian käyttöajan lapsilleen asettamalla heille tietyn aikarajan päivässä. Tämä saattaa olla yleinen tapa hallita lasten teknologian käyttöä ja varmistaa, että he eivät vietä liikaa aikaa ruudun ääressä. Pieni osa vastaajista (6,2 %) ei määrittele lainkaan käyttöaikaa lapsilleen. Lisäksi muutamilla vastaajilla (12,5 %) sopivan käyttöajan määrittely perustuu lapsen päivittäisten aikataulujen ja käyttäytymisen seuraamiseen. Joillakin vastaajilla (12,5 %) käyttöajan määrittely liittyy myös siihen, että lapset ansaitsevat aikaa teknologian parissa tekemällä kotitöitä tai koulutöitä (Kuvio 3).

KUVIO 3. Sopivan teknologian käyttöajan määrittely lapselle

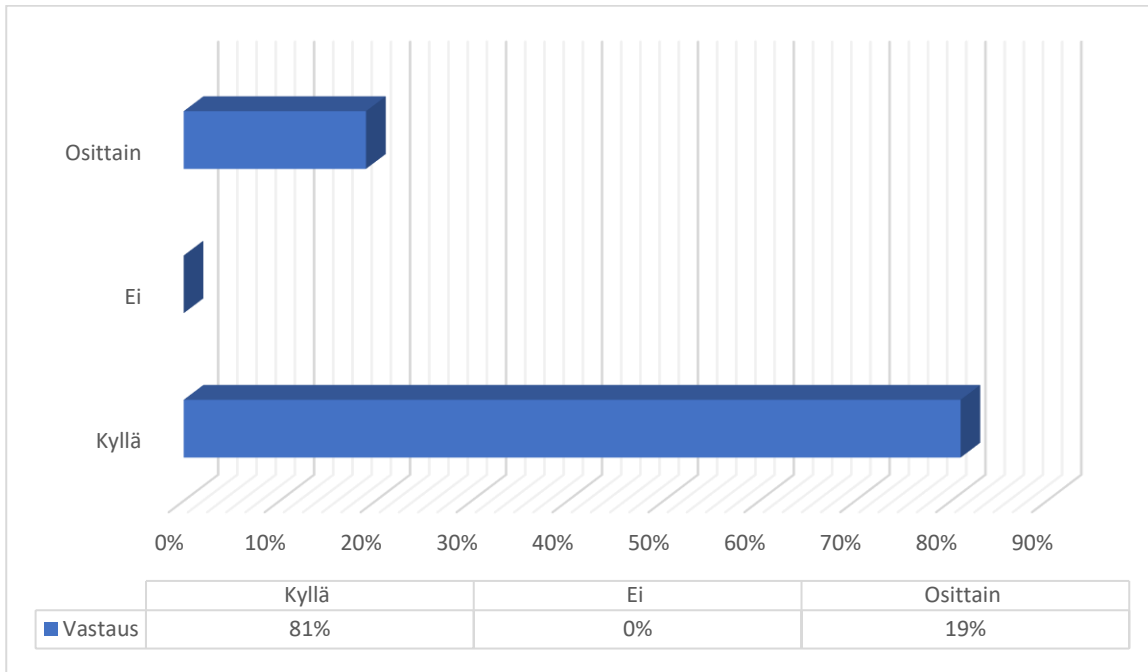
6.3 Vanhempien vaikutus lasten teknologian käytössä

Tutkimustulokset osoittavat, että enemmistö vastaajista (56,3 %) käyttää teknologiaa päivittäin lastensa ollessa läsnä. Lisäksi 31,2 % vastaajista ilmoitti käyttävänsä teknologiaa lasten läsnä ollessa satunnaisesti. Pienempi osa vastaajista ilmoitti käyttävänsä teknologiaa jatkuvasti (12,5 %), mikä saattaa viitata siihen, että he ovat jatkuvasti ja intensiivisesti sitoutuneita teknologian käyttöön, vaikka lapset ovatkin läsnä (Kuvio 4). Enemmistö (81,3 %) uskoo oman teknologian käyttöönsä vaikuttavan lastensa teknologian käyttöön. Osittain tähän näkemykseen yhtyy 18,7 % vastaajista, kun taas kukaan ei kiistänyt oman teknologian käytön vaikutusta lasten teknologian käyttöön.

KUVIO 4. Vanhempien teknologian käyttö lasten nähden

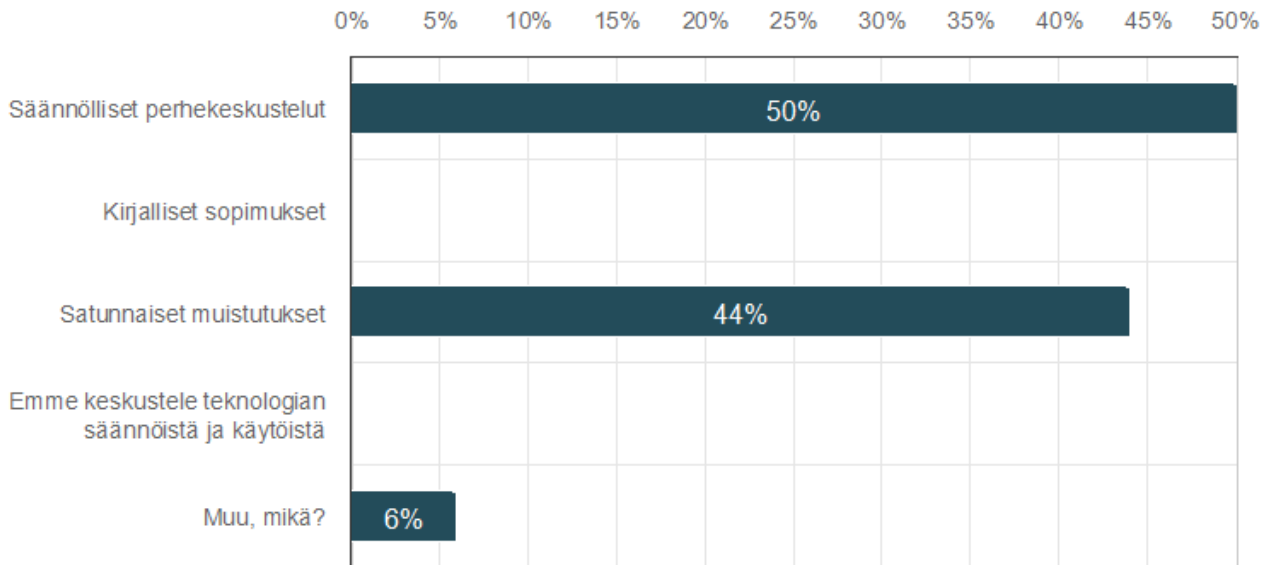
Tutkimustulosten mukaan suurin osa vastaajista, 81,3 %, ilmoitti uskovansa, että heidän omalla teknologian käytöllään on vaikutusta lastensa teknologian käyttöön. Tämä korkea prosenttiosuus osoittaa, että vanhemmat ovat tietoisia omasta roolistaan ja vaikutuksestaan lastensa käyttäytymiseen teknologian parissa. Tämä voi heijastaa vanhempien huolta siitä, että heidän oma esimerkkinsä voi vaikuttaa siihen, miten lapset omaksuvat ja käyttävät teknologiaa. Lisäksi pieni osuus vastaajista (18,7 %) ilmoitti uskovansa, että heidän teknologian käytöllään on osittainen vaikutus lasten teknologian käyttöön (Kuvio 5).

KUVIO 5. Teknologian käytön vaikutus lasten teknologian käyttöön

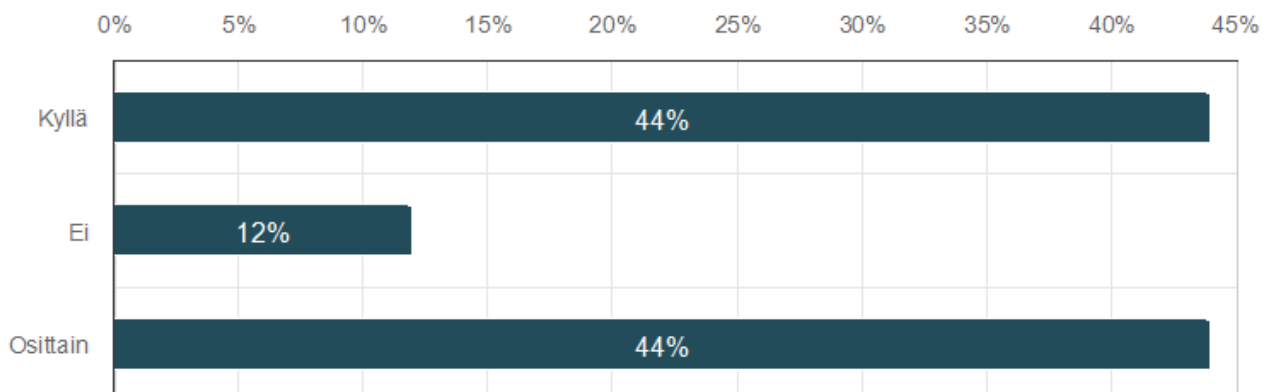
Tutkimustulosten perusteella voidaan havaita, että puolet vastaajista (50,0 %) ilmoitti käyvänsä säännöllisesti perhekeskusteluja lasten kanssa teknologian käytön rajoista ja säännöistä. Tämä osoittaa, että nämä vanhemmat sitoutuvat aktiivisesti keskustelemaan lastensa kanssa ja luomaan yhdessä selkeitä rajoja ja sääntöjä teknologian käytölle. Toisaalta lähes yhtä suuri osuus vastaajista (43,8 %) kertoi antavansa satunnaisia muistutuksia teknologian käytön säännöistä ja käytöstä, mikä saattaa viitata siihen, että nämä vanhemmat eivät välttämättä käy säännöllisiä keskusteluja, mutta tuovat sääntöjä esiin tarvittaessa.

Kukaan vastaajista ei ilmoittanut käyttävänsä kirjallisia sopimuksia teknologian käytön sääntöjen asettamiseen. Tämä voi johtua siitä, että vanhemmat kokevat muut kommunikointikeinot tehokkaammiksi tai sopivammiksi perheen dynamiikkaan. Yksi vastaaja mainitsi käyttävänsä sekä keskusteluja että satunnaisia muistutuksia, mikä osoittaa, että lähestymistavat voivat vaihdella perheitäin ja riippua tilanteesta (Kuvio 6).

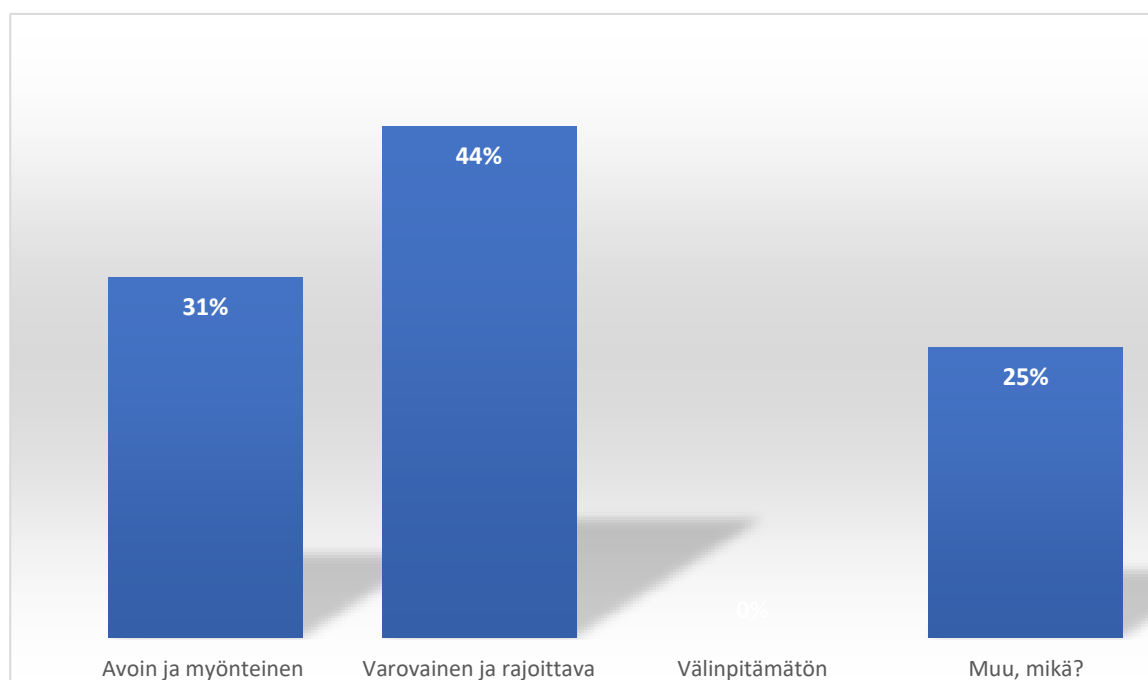
KUVIO 6. Keskustelu lasten teknologian käytön rajoista ja säännöistä

Tutkimustulosten perusteella voidaan havaita, että vastaajien lasten osallistuminen sääntöjen laatimiseen vaihtelee. Merkittävä osuus vastaajista (43,7 %) ilmoitti, että heidän lapsensa ovat osallistuneet sääntöjen laatimiseen. Toisaalta vain kaksi vastaajaa (12,5 %) kertoi, että heidän lapsensa eivät olleet osallistuneet lainkaan sääntöjen laatimiseen. Suurin osa vastaajista (43,8 %) ilmoitti, että heidän lastensa osallistuminen oli ollut osittaista. Tämä viittaa siihen, että vaikka lapset eivät välttämättä ole olleet mukana kaikissa sääntöjen laatimisvaiheissa, heillä on ollut jossain määrin vaikutusta sääntöjen asettamiseen. Suurin osa vastaajista on ottanut huomioon lastensa mielipiteet tai toiveet sääntöjen asettamisessa, mikä voi edistää parempaa ymmärrystä ja sitoutumista sääntöihin (Kuvio 7).

KUVIO 7. Lasten osallistuminen sääntöjen laatimiseen

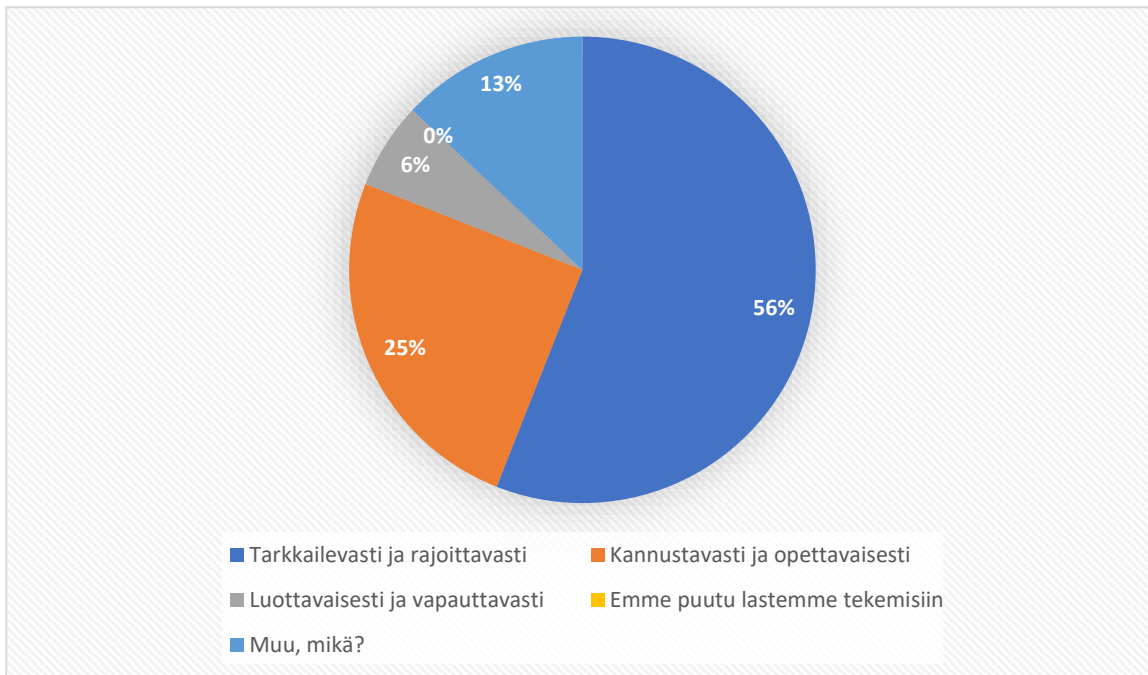
Tulosten perusteella voidaan havaita, että vastaajien suhtautuminen teknologiaan vaihtelee. Suurin osa vastaajista (43,8 %) kuvaa suhtautumistaan varovaiseksi ja rajoittavaksi. Tämä viittaa siihen, että nämä vastaajat ovat tietoisia teknologian mahdollisista riskeistä ja haluavat asettaa rajat sen käytölle. Toisaalta 31,2 % vastaajista kuvaa suhtautumistaan avoimeksi ja myönteiseksi, mikä osoittaa positiivista asennetta teknologiaa kohtaan ja mahdollisesti vähemmän rajoittavia käytäntöjä. On myös huomattavaa, että 25,0 % vastaajista antoi vaihtoehtoisia vastauksia, jotka kuvasivat monimutkaisempaa suhtautumista teknologiaan. Tutkimustuloksissa korostuu vanhempien moninaiset lähestymistavat teknologian hallintaan ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä (Kuvio 8).

KUVIO 8. Vanhempien oma suhtautuminen teknologiaan

Vanhemmilta kysyttiin, miten he suhtautuvat lasten tekemisiin verkossa. Enemmistö vastaajista (56,3 %) ilmoittaa suhtautuvansa lasten tekemisiin verkossa tarkkailevasti ja rajoittavasti. Tämä viittaa siihen, että vanhemmat seuraavat tarkasti lastensa verkossa tapahtuvaa toimintaa ja asettavat sääntöjä ja rajoituksia tarpeen mukaan. Toisaalta 25,0 % vastaajista kertoo suhtautuvansa lasten tekemisiin verkossa kannustavasti ja opettavaisesti, mikä osoittaa halua ohjata ja tukea lapsia heidän verkossa tapahtuvassa toiminnassaan. Vain yksi vastaajista (6,2 %) mainitsee suhtautuvansa lasten tekemisiin verkossa luottavaisesti ja vapauttavasti. Tämä saattaa merkitä avoimempaa lähestymistapaa lasten itsenäisyyden ja vastuun kasvattamiseen verkossa. Mielenkiintoista on myös, että kaksi vastaajaa (12,5 %) mainitsee muunlaisen lähestymistavan, joka vaihtelee lasten iän ja kehityksen mukaan, mikä kertoo vanhempien kyvystä mukauttaa suhtautumistaan lasten

tarpeiden ja kehityksen vaiheiden mukaan tarjoten tukea ja ohjausta nuoremmille ja enemmän itsenäisyyttä vanhemmille lapsille (Kuvio 9).

KUVIO 9. Suhtautuminen lasten tekemisiin verkossa

7 Pohdinta

7.1 Eettisyys ja luotettavuus

Määrällisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan eri aineistojen, teorioiden, näkökulmien ja analyysien avulla, jotta voidaan varmistaa tulosten luotettavuus ja vahvistaa ne eri menetelmillä. Reliabiliteetti ja validiteetti ovat keskeisiä arviointikriteerejä. Reliabiliteetti tarkoittaa analyysin johdonmukaisuutta ja mittaustulosten toistettavuutta. Tässä tutkimuksessa analyysi on ollut johdonmukaista ja mittaustulokset ovat toistettavissa. Validiteetti liittyy analyysimenetelmien pätevyyteen tutkimusaineistossa. (Tutkimuksen toteuttaminen s.a.)

Eettisyydellä tutkimuksessa viitataan tutkimusetiikan periaatteisiin, jotka korostavat tutkimuksen laadukkuutta, luotettavuutta, avoimuutta ja rehellisyyttä. Nämä periaatteet ovat olennaisia tutkimuksen laadun parantamisessa. (Fingerroos & Oikari 2022.) Luotettavuuden kriteereihin sisältyvät muun muassa tutkimuksen uskottavuus, luotettavuus, siirrettävyys, varmuus ja riippuvuus. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon tiedon paikkaansa pitävyys ja tutkijan puolueettomuus. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 303–305.)

Opinnäytetyön tekijä laati ensin tutkimussuunnitelman ja tutustui aiheeseen ennen varsinaisen kirjallisuuskatsauksen aloittamista. Koko prosessi toteutettiin ammattikorkeakoulun opinnäytetyön eettisten ohjeiden mukaisesti. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2018.) Tutkielman eettisyydessä on korostettu rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta. Tiedonhankinta, tutkimus- ja arviointimenetelmät ovat avoimia ja eettisesti kestäviä. Tutkielmassa on myös otettu huomioon muiden tutkijoiden aiempi työ ja saavutukset.

Saatekirjeessä korostin tutkimuksen ehdotonta luottamuksellisuutta ja anonyymiyttä. Yksittäisten vastaajien tietoja ei tallennettu, joten vastaajien tunnistamisriski oli minimoitu. Arvioin tutkimustapaa tutkimuseettisyyden näkökulmasta, ja numerotietojen esittämisessä käytin sanallista ilmaisua huolellisesti, jotta tutkimuksen kohderyhmää ei loukattaisi. Tutkimusaineiston analyysin aikana tunnistin, että joitakin kysymyksiä olisin voinut muotoilla paremmin ja tarkentaa. Tämän huomioin tärkeänä tekijänä tutkimustulosten luotettavuuden varmistamiseksi.

7.2 Tutkimustulosten tarkastelu

Tutkimustulokset paljastavat useita merkittäviä näkökohtia nykypäivän digitaalisen ympäristön monimutkaisuudesta ja vanhempien kohtaamista haasteista. Vanhempien rooli mediakasvattajina ja teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämään ovat monisyisiä aiheita, ja vastaajien tiedot tarjoavat arvokasta tietoa näiden ymmärtämiseksi.

Vanhempien perheissä olevien lasten määrä vaihtelee, mutta puolet vastaajista ilmoittaa perheissään olevan kolme tai useampi lapsi. Tämä viittaa siihen, että monilla vanhemmilla on useita lapsia, mikä asettaa haasteita mediakasvatukseen ja teknologian hallinnan suhteen.

Eniten vastaajien lapsista kuuluu 7–9-vuotiaiden ikäryhmään, mikä osoittaa, että vanhemmat kohtaavat erilaisia haasteita lasten iän mukaan. Nuorempien lasten kanssa valvonta ja rajoitukset saattavat olla tiukempia, kun taas vanhempien lasten kanssa tarvitaan enemmän ohjausta ja keskustelua.

Suurin osa vastaajista on 30–40-vuotiaita, mikä viittaa siihen, että tutkimukseen osallistui pääasiassa nuorempia vanhempia, jotka ovat kasvaneet digitaalisessa ympäristössä ja ovat siksi tutumpia teknologian kanssa.

Teknologisten laitteiden määrä kotona vaihtelee suuresti, mutta suurimmalla osalla vastaajista on kolme tai useampi laite. Tämä osoittaa, että monissa perheissä on laajat mahdollisuudet teknologian käyttöön, mikä lisää valvonnan tarvetta ja haastaa vanhemmat tasapainottelemaan teknologian käytön ja muun perhe-elämän välillä.

Suurin osa vastaajista valvoo lastensa teknologian käyttöä, ja käytetyt valvontakeinot vaihtelevat. Esimerkiksi aikarajoitukset ovat yleisiä, mutta myös muut strategiat, kuten valvonta lasten käyttäytymisen perusteella, ovat käytössä. Valtaosa vastaajista asettaa lapsilleen tietyn aikarajan teknologian käytölle päivässä, mikä osoittaa pyrkimystä tasapainoiseen lähestymistapaan teknologian ja muiden aktiviteettien välillä.

Vanhempien omat teknologian käyttötavat voivat vaikuttaa lasten teknologian käyttöön, ja monet vanhemmat uskovatkin heillä olevan vaikutusvaltaa lastensa mediakasvatukseen. Perheissä käydään avoimia keskusteluja teknologian käytön rajoista ja säännöistä, ja monet lapset osallistuvat näiden sääntöjen laatimiseen. On kuitenkin myös vanhempia, jotka eivät osallistu valvontaan tai keskusteluihin teknologian käytöstä. Useimmat vanhemmat suhtautuvat teknologiaan varovaisesti ja rajoittavasti pyrkien tasapainottamaan sen käyttöä ja varmistamaan lastensa turvallisuuden verkossa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että vanhempien rooli mediakasvattajina on monimutkainen ja vaatii tasapainoilua teknologian tarjoamien mahdollisuuksien ja riskien välillä. Ymmärtämällä vanhempien näkemyksiä ja käyttäytymistä teknologian suhteen voidaan kehittää parempia käytäntöjä ja resursseja perheiden digitaalisen hyvinvoinnin tukemiseksi.

7.3 Jatkotutkimuksia

Tutkimuksen avulla keräsin tietoa siitä, millaisia keinoja vanhemmat käyttävät peruskouluikäisten lasten mediakasvatuksessa. Lisäksi selvitin, millaista tukea vanhemmat saavat mediakasvatukseen. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää kehitettäessä tukiohjelmia, jotka tukevat vanhemmuutta ja edistävät lasten terveellistä suhdetta teknologiaan.

Lasten mediakasvatuksessa ei ole yksiselitteisiä ohjeita tai sääntöjä, jotka olisivat oikeaoppisia kaikille. Jokainen vanhempi voi itse valita, mitä somesta lukee ja ottaa itselleen. Somessa esitettyjä neuvoja ei tarvitse noudattaa pilkun tarkasti, vaan jokaisen on tärkeää käyttää omaa harkintakykyään. Monet vanhemmat kohtaavat somessa jatkuvan neuvojen tulvan, mikä saattaa aiheuttaa epävarmuutta erityisesti vanhemman roolissa. Kuitenkin tutkimustulosten mukaan some tarjoaa mahdollisuuksia vuorovaikutukseen ja vertaistukeen, mikä on tärkeää lasten mediakasvatuksessa.

Tutkimuksessa huomioin sosiaalisen median vaikutuksen viestintätapoihimme ja yhteisön merkityksen. Nykyään vanhemmuuteen liittyy monia ihanteita ja paineita, erityisesti ammattilaisille, jotka työskentelevät vanhempien kanssa. Liiallinen mediankäyttö ja sopimattomat sisällöt voivat haitata lasten hyvinvointia. Varhainen tuki perheille voi ehkäistä ongelmien eskaloitumista säästämällä inhimillisiä ja taloudellisia resursseja yhteiskunnassa. (ETENE 2013.)

7.4 Prosessissa oppiminen

Opinnäytetyön tutkimusprosessi oli sekä haastava että mielenkiintoinen. Tammikuussa 2024 keskityin aiheen valintaan ja rajaukseen. Päädyin tutkimaan vanhempien roolia mediakasvattajina ja teknologian vaikutusta kouluikäisten lasten elämään, mikä oli ajankohtainen ja henkilökohtaisesti merkityksellinen aihe. Seuraavaksi keskityin tietoperustan kirjoittamiseen ja opinnäytetyön suunnitelman esittämiseen. Kyselyn laadinta ja aineiston keruun valmistelu tapahtuivat helmikuussa 2024, ja itse aineistonkeruu toteutettiin maaliskokuussa 2024. Aineiston analysointi ja tutkimusraportin kirjoittaminen aloitettiin heti aineiston saamisen jälkeen helmikuussa 2024.

Opinnäytetyön eteneminen ei aina sujunut mutkattomasti, ja erityisesti haasteita aiheutti vastausten kerääminen vanhemmilta. Alussa lähetetty saatekirje (Liite 1.) oli hyvin yksityiskohtainen ja antoi vastaajille 3 viikkoa aikaa vastata, mutta valitettavasti vastauksia tuli vain 14. Ohjaajan suosituksesta lyhensin saatekirjettä (Liite 2.) ja pidensin vastausaikaa viikolla, minkä jälkeen vastaajia kertyi yhteensä 16.

Tämä opinnäytetyö oli minulle ensimmäinen kokemus tutkimusprosessista, ja olen oppinut paljon, niin tutkimuksen tekemisestä kuin itsestäni tutkijana. Aineiston analysoinnin kautta huomasin, että joitakin kysymyksiä olisi voinut muotoilla tarkemmin. Olen kehittänyt itseohjautuvuutta ja työskente-

lytaitoja, mikä oli hyödyksi prosessin aikana. Sain myös arvokasta ohjausta ja neuvoja ohjaajiltani, ja olen saavuttanut asettamani tavoitteet. Tämä matka on ollut opettavainen ja antanut minulle arvokkaita taitoja ja kokemuksia tulevaisuutta varten.

Lähteet

Aalto, P. Rahja, R. s.a.Vanhempi lapsen tietosuojan ja mediataitojen tukena. Vanhempi fiksun mediankäytön esimerkkinä, 5. Luettu: 13.5.2024, https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/vanhempi_lapsen_mediataitojen_tukena.pdf.

A-klinikkasäätiö, 2023. Someriippuvuus-kasvava ongelma erityisesti nuorilla aikuisilla. Luettu 4.4.2024, <https://a-klinikkasaaatio.fi/ajankohtaista/someriippuvuus-kasvava-ongelma-erityisesti-nuorilla-aikuisilla/>.

American Academy of Pediatrics (AAP) 2015, 5. Growing Up Digital: Media Research Symposium. Luettu 17.3.2024, https://www.aap.org/enus/documents/digital_media_symposium_proceedings.pdf.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2018. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Pdf-dokumentti. Luettu 30.3.2024, https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382.

Anttila, R., Eronen, S., Kallio, M., Kauppinen, L., Paavilainen, P., Salo, S. 2005, 101-103. Persoonaa 2. Kehityspsykologia. 3. painos. Helsinki: Edita.

Buckingham, D.2005. Schooling the digital generation. Popular culture, new media and the future of education. IOE Professorial Lecture series. London: Institute of Education, University of London. Luettu 16.3.2024, https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/37080179/Schooling_the_Digital_Generation.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1550488003&Signature=lgSuE%2B70QT7qqXjkEkeyw1XzRQM%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DSchooling_the_digital_generation.pdf.

Chaudron, Stephanie (2015) Young Children (0–8) and Digital Technology: A Qualitative Exploratory Study across Seven Countries. European Commission, Joint Research Centre, Institute for the Protection and Security of the Citizen, Report EUR 27052 EN. Luettu 16.3.2024.

Ebrand,SOME ja nuoret-tutkimus 2022. Luettu 14.5.2024, <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2022/>.

Euroopan Unioni 2018. Tietosuoja ja yksityisyys verkossa. Luettu 13.5.2024, https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/internet-telecoms/data-protection-online-privacy/index_fi.htm.

Fingerroos, O & Oikari, R. 2022. Aineistohallinnan eettiset kysymykset yleisesti. Tutkimusetiikka ABC. Jyväskylän yliopisto. PDF-tiedosto. Luettu 30.3.2024.

Huhtanen, E. (toim.) 2016. Lasten mediamaailma pähkinänkuoressa. Mediakasvatusseuran julkaisuja 5/2016, 4, 10, 21,23. Luettu 3.3.2024, <https://mediakasvatus.com/wp-content/uploads/2016/12/Lasten-mediamaailma-pahkinankuoressa.pdf>.

Heinänen, O. 2021, Häirintä ajaa tyttöjä pois verkosta. Luettu 1.4.2024, https://plan.fi/wp-content/uploads/2021/05/verkkohairintasuomessa_raportti2020.pdf.

Härkönen M. 2021. Nettikiusaamisen tarkastelua Porin kaupungissa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Humanistisen alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Luettu 1.4.2024, <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021121125294>.

Uski, S. (2023). Utahissa uusi laki päästää vanhemmat käsiksi lastensa sometileihin-suomalaistutkija: ”Oikeansuuntainen lähestyminen vakavaan tilanteeseen”. Luettu 30.3.2024 <https://yle.fi/a/74-20024108>.

Kaarainen Suvi-Sadetta ja Mari Lehto. 2018. ”Lähisuhdeväkivaltaa ja muita kertomuksia: Äitien älylaitteiden käyttö mediajulkisuudessa.” WiderScreen 21 (3). Luettu 4.4.2024, <http://widerscreen.fi/nu-merot/2018-3/lahisuhdevakivaltaa-ja-muita-kertomuksia-aitien-alylaitteiden-kaytto-medi-ajulkisuudessa/>.

Karvinen, J., Frans M. 2011. Pelaajabarometri 2011. Pelaamisen muutos. Luettu 17.3.2024, <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/65502>.

Kinnunen, J., Tuomela, M., Mäyrä, F. Pelaajabarometri 2022. Kohti uutta normaalia. Luettu 12.5.2024, <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/144376/978-952-03-2732-3.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, KAVI 2024. Mediakasvatus. Luettu 12.5.2024, <https://medialukutaitosuomessa.fi/tietoa-medialukutaidosta/>.

Kohvakka, R. Saarenmaa, K. 2021 Vihapuhe, nettikiusaaminen ja häirintä koskettaa erityisesti nuoria. Luettu 1.4.2024, <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/vihapuhe-nettikiusaaminen-ja-hairinta-koskettaa-erityisesti-nuoria/>.

Kosola, S. & Ruokoniemi P. 2019. Lapset, nuoret ja älylaitteet: siirrytään ongelmista ratkaisuihin. Kaleva. WWW-dokumentti. Luettu 1.4.2024, <https://www.kaleva.fi/lapset-nuoret-ja-alylaitteet-siirrytaan-ongelmista/1666059>.

- Kronqvist, E-L. & Kumpulainen, K. 2011, 102-104. Lapsuuden oppimisympäristöt. 1.painos. Helsinki: WSOY.
- Kupiainen, R. & Sintonen, S. 2009,15. Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki: Gaudemus.
- Kupiainen, R., Sintonen, S. & Suoranta, J. 2007. Suomalaisen mediakasvatuksen vuosikymmenet. Teoksessa H. Kynäslahti, R. Kupiainen & M. Lehtonen (toim.) Näkökulmia mediakasvatukseen.
- Lahikainen, A., Mälkiä, R., Repo, K. (toim. 2015) Media lapsiperheessä. Tampere: Vastapaino, 30-34.
- Lahtela, J. s.a. Mediakasvatus. Luettu 24.3.2024, <https://mediakasvatus.fi/mediakasvatus/#toggle-id-1>.
- Livingstone, S. 2018. What will the general data protection regulation GDPR mean for children's privacy and rights. Luettu 13.5.2024, <http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2018/05/25/what-will-the-general-dataprotection-regulation-gdpr-mean-for-childrens-privacy-and-rights/>.
- Mediakasvatusseura s.a. Luettu 12.5.2024, <https://mediakasvatus.fi/mediakasvatus/#toggle-id-17>.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL) 2023. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Luettu 16.3.2024, <https://www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvattajille/mediakasvatus-varhaiskasvatuksessa/>.
- Nightingale, C., Rudnicka, A., Donin, A., Sattar, N., Cook, D., Whincup, P. & Owen, C. 2018. Screen time is associated with adiposity and insulin resistance in children. Luettu 2.3.2024, <http://adc.bmj.com/content/archdischild/102/7/612.full.pdf>.
- Noppari, E. 2014. Mobiilimuksut. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos, osa 3. Tampere: Tampereen yliopisto. Luettu 16.3.2024, <http://www.uta.fi/cmt/index/mobiilimuksut.pdf>.
- Pelastakaa Lapset. s.a. Lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin (grooming). WWW-dokumentti. Luettu 1.4.2024, <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme-kotimaassa/nettivilhje-ja-seksuaalivakivallan-ennaltaehkaisy/tietoa-lapsiin-kohdistuvasta-seksuaalivakivallasta/lapsen-houkuttelu-seksuaalisiin-tarkoituksiin-grooming/>.
- Pitkänen E., Saarenmaa K. 2021. Mobiiliteknologia on mullistanut lasten arjen. Luettu 30.3.2024, <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/mobiiliteknologia-mullisti-lasten-arjen-nettiin-ei-menna-vaan-siella-ollaan/>.

- Pönkä 2023 Sopiva Ruutuaika. Luettu 3.3.2024, <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digiajassa/sopiva-ruutuaika/>.
- Rossi, M., Pietilä, M. & Oinas, M. 2022. Sanoilla on merkitystä. Ohjaus-sarja. 8/2022. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Luettu 1.4.2024, PDF-dokumentti. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-858-3>.
- Ruhala, A. & Salokoski, T. 2008. Media muokkaa lapsen maailmankuvaa. Teoksessa A. Ruhala, H. Ritokoski & H. Niinistö (toim.) Mediametkaa! Osa 3 Mediakasvatus, eettisyys ja uskonnolliset ilmiöt, 22. Helsinki: Mediakasvatusseura Metka ry. Luettu 16.3.2024, <http://mediametka.fi/wp-content/uploads/2014/05/Mediametkaa-Osa-3a.pdf>.
- Saiphoo, A. N. & Vahedi, Z. 2019. A meta-analytic review of the relationship between social media use and body image disturbance. *Computers in Human Behaviour*. Vol. 101, 259–275.
- Salasuo, Mikko & Tarvainen, Kai & Myllyniemi, Sami (2021 Harrastamisen äärellä. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2020. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja.) Luettu 30.3.2024, <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/05/lasten-ja-nuorten-vapaa-aikatutkimus-2020-web.pdf>.
- Salokoski, T. 2007, 84. Turvallista mediamatkaa: taitavaksi median tulkitsejäksi aikuisen tukemana. Teoksessa Pentikäinen, L., Ruhala, A. & Niinistö, H. (toim.) Mediametkaa! Osa 2. Helsinki: Mediakasvatuskeskus Metka ry. Luettu 16.3.2024, <http://mediametka.fi/wp-content/uploads/2014/05/Mediametkaa-Osa-2a.pdf>.
- Sandman, N. 2020. Älylaitteet ja nukkuminen. *Psykologilehti 2*. Verkkolehti. Luettu 4.4.2024, <https://psykologilehti.fi/alylaitteet-ja-nukkuminen/>.
- Shensa, A., Sidani, J. E., Dew, M. A., Escobar-Viera, C. G., & Primack, B. A. (2018). Social Media Use and Depression and Anxiety Symptoms: A Cluster Analysis. *American journal of health behavior*, 42(2), 116–128.
- Sintonen, S. 2009. Media arjen kasvatussuhteissa. Teoksessa Kotilainen S. (toim.) Suhteissa mediaan. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 99, 185–196.
- Suur-Askola. L. 2024, luettu 21.3.2024, <https://www.sttinfo.fi/tiedote/69979579/ongelmallinen-ja-intensiivinen-sosiaalisen-median-kaytto-uhka-koululaisen-unelle?publisherId=69817172>.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THL. Nuorten digipelaaminen. Päivitetty 2023. Luettu 12.2024, <https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/rahapelit/nuorten-pelaaminen/nuorten-digipelaaminen>.

Tilastokeskus 2023, Luettu 14.5.2024 <https://www.sttinfo.fi/tiedote/69968278/nuorten-ruutuajaja-jatkuu-myohaan-yohon?publisherId=69818838>.

Tuomi J. & Sarajärvi A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 114,117.

Tutkimuksen toteuttaminen. s.a. Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L. & Himberg, T. Menetelmäpolkuja humanisteille. Jyväskylän yliopisto. Humanistinen tiedekunta. WWW-dokumentti. Päivitetty 2021. Luettu 1.4.2024, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen#tutkimustulosten-luotettavuus>.

Vilka H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 13, 17-20, 63, 156, 159-160. Luettu 1.3.2024, <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>.

Walsh J., Barnes J., Cameron J., Goldfield G., Chaput J-P., Gunnell K., Ledoux A-A., Zemek R., Tremblay P. Associations between 24 hour movement behaviours and global cognition in US children: a cross-sectional observational study, 2018. Luettu 2.3.2024, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352464218302785?via%3Dihub>.

Åberg, E., Koivula, A. & Kukkonen, I. 2020. A femine burden of perfection? Appearance related pressures on social networking sites. Luettu 30.3.2024, Telematics and Informatics. Vol. 46, 2–11.

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Hyvät nuorisoväen vanhemmat!

Teknologia on nykyisin enemmän läsnä ja merkittävä osa kouluikäisten lasten arkea, ja siksi vanhempien aktiivinen osallistuminen ja ohjaus mediakäyttäytymiseen on tärkeää.

Olen Haaga-Helian ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelija, ja teen opinnäytetyötä aiheesta "Vanhempien rooli mediakasvattajina: Teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämässä". Opinnäytetyöhöni liittyen pyytäisin teitä, jotka olette vanhempia kouluikäisille lapsille ja käytätte teknologiaa, vastaamaan seuraavaan lyhyeen kyselyyn. Kysely on anonyymi, ja vastaamalla annatte luvan käyttää antamianne vastauksia opinnäytetyöhöni liittyviä vastauksia. Vastaaminen on vapaaehtoista ja voit halutessasi keskeyttää vastaamisen milloin tahansa. Kyselyn täyttäminen vie noin 10 minuuttia ja sulkeutuu 28.2.2024. Opinnäytetyö ja tulokset julkaistaan Theseus-tietokantaan.

Linkki kyselyyn: <https://link.webropolsurveys.com/S/3D6E816C1522530D>

Kiitos paljon osallistumisestanne!

Samire Fazliu

Kyselyyn liittyen minuun voi olla yhteydessä sähköpostilla samire.fazliu@myy.haaga-helia.fi

Ohjaavat opettajat:

Kaisa Tsupari s-posti. kaisa.tsupari@haaga-helia.fi

Tarja Paasi-May s-posti. tarja.paasi-may@haaga-helia.fi

Liite 2. Päivitetty saatekirje

Hyvät nuorisoväen vanhemmat!

Olen Haaga-Helian ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelija, ja teen opinnäytetyötä aiheesta "Vanhempien rooli mediakasvattajina: Teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämässä". Pyytäisin vastaamaan seuraavaan lyhyeen kyselyyn anonyymisti, ja vastaamalla annatte luvan käyttää antamianne vastauksia opinnäytetyöhöni liittyviä vastauksia. Vastaaminen on vapaaehtoista ja voit halutessasi keskeyttää sen milloin tahansa. Kyselyn täyttäminen vie alle 10 minuuttia ja sulkeutuu 18.3.2024. Opinnäytetyö ja tulokset julkaistaan Theseus-tietokantaan.

Linkki kyselyyn: <https://link.webpolsurveys.com/S/3D6E816C1522530D>

Kiitos!

Samire Fazliu

Kyselyyn liittyen minuun voi olla yhteydessä sähköpostilla
samire.fazliu@myy.haaga-helia.fi

Liite 3. Kyselylomake

Vanhempien rooli mediakasvattajina: Teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämässä

Tervehdys!

Olen Haaga-Helian ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelija, ja teen opinnäytetyötä aiheesta "Vanhempien rooli mediakasvattajina: Teknologian vaikutus kouluikäisten lasten elämässä". Opinnäytetyöhöni liittyen pyytäisin teitä, jotka olette vanhempia kouluikäisille lapsille ja käytätte teknologiaa, vastaamaan seuraavaan lyhyeen kyselyyn. Kyselyn täyttäminen vie noin 10 minuuttia. Vastauksenne auttavat minua ymmärtämään paremmin vanhempien roolia kouluikäisten lasten teknologian käytössä, ja näiden tietojen perusteella voin kerätä aineistoa opinnäytetyötäni varten. Jokainen vastauksenne on erittäin arvokas. Kysely on anonyymi, ja vastaamalla annatte luvan käyttää antamianne vastauksia opinnäytetyöhöni liittyen.

Kiitos paljon osallistumisestanne!

Samire Fazliu

Kyselyyn liittyen minuun voi olla yhteydessä sähköpostilla samire.fazliu@myy.haaga-helia.fi

1. Lasten lukumäärä perheessä

- 1
- 2
- 3 tai useampi

2. Lapsen/lasten ikä

- 7-9 vuotta
- 10-12 vuotta

13-15 vuotta

3. Vanhemman ikä

25-30 vuotta

30-40 vuotta

40-50 vuotta

50-60 vuotta

4. Teknologisten laitteiden määrä kotona (tietokone, puhelin, televisio, pelikonsoli, jne.)

1

2

3 tai useampi

5. Miten valvotte lastenne teknologian käyttöä kotona?

Säännöllinen valvonta

Teknologian yhteiskäyttö, esim. yhdessä pelaaminen

Aikarajoitukset

Emme valvo ollenkaan

Muu, mikä?

6. Miten määrittelette sopivan teknologian käyttöajan lapsillenne?

Tietty aikaraja päivässä

- Emme määrittele käyttöaika
- Perustuu koulu- ja harrastusaikatauluun
- Perustuu lapsen käyttäytymiseen Muu, mikä?

7. Kuinka usein käytätte teknologiaa lastenne nähden?

- Ei koskaan
- Harvoin
- Satunnaisesti
- Päivittäin
- Jatkuvasti

8. Uskotteko, että omalla teknologian käytöllänne on vaikutusta lastenne teknologian käyttöön?

- Kyllä
- Ei
- Osittain

Seuraava

1 / 2

9. Kuinka keskustelite lastenne kanssa teknologian käytön rajoista ja säännöistä?

- Säännölliset perhekeskustelut
- Kirjalliset sopimukset
- Satunnaiset muistutukset
- Emme keskustele teknologian säännöistä ja käytöistä
- Muu, mikä?

10. Jos teillä on sääntöjä, ovatko lapsenne osallistuneet sääntöjen laatimiseen?

- Kyllä
- Ei
- Osittain

11. Miten arvioisitte omaa suhtautumistanne teknologiaan?

- Avoin ja myönteinen
- Varovainen ja rajoittava
- Välinpitämätön
- Muu, mikä?

12. Kuinka suhtaudutte lastenne tekemisiin verkossa?

- Tarkkailevasti ja rajoittavasti

- Kannustavasti ja opettavaisesti
- Luottavaisesti ja vapauttavasti
- Emme puutu lastemme tekemisiin verkossa
- Muu, mikä?

Edellinen

Lähetä

2 / 2